

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU
СТАТИСТИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В БЕЛОСТОКЕ

БІАЉЫСТОК І ГРОДНО В 2013 Р.

Белосток и Гродно в 2013 году

БІАЉЫСТОК 2015 БЕЛОСТОК

Znaki umowne

- Kreska (–) – zjawisko nie wystąpiło.
Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
„W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

Ważniejsze skróty

- tys. = tysiąc
mln = milion
szt. = sztuka
wol. = wolumin
kg = kilogram
t = tona
mm = milimetr
m = metr
m² = metr kwadratowy
ha = hektar
km² = kilometr kwadratowy
m³ = metr sześcienny
hm³ = hektometr sześcienny
kWh = kilowatogodzina
GWh = gigawatogodzina
s = sekunda
h = godzina
r. = rok

Uwaga

- W opracowaniu, ze względu na jego charakter, pominięto szczegółowe wyjaśnienia metodologiczne oraz definicje prezentowanych wskaźników. Można je znaleźć w innych publikacjach Urzędu Statystycznego w Białymstoku oraz Głównego Urzędu Statystycznego Obwodu Grodzieńskiego.
- Przy porównaniach miast prosimy o uwzględnienie ewentualnych różnic wynikających z metod badawczych stosowanych w statystyce publicznej w Polsce i na Białorusi.

Przy publikowaniu danych prosimy o podanie źródła

Условные обозначения

- Черта (–) – явление отсутствует.
Знак x – заполнение позиции невозможно или нецелесообразно.
«В том числе» – обозначает, что представлены не все составные элементы.

Сокращения

- тыс. = тысяча
млн. = миллион
шт. = штука
экз. = экземпляр
кг = килограмм
т = тонна
мм = миллиметр
м = метр
км = километр
м² = квадратный метр
га = гектар
км² = квадратный километр
м³ = кубический метр
кВтч = киловатт-час
с = секунда
г. = город

Примечание

- Учитывая род публикации, мы обошли подробные методологические пояснения и определения представленных показателей. Их можно найти в других публикациях Статистического Управления в Белостоке и Главного статистического управления Гродненской области.
- При сравнении городов просим учесть возможные различия, вытекающие из методов исследования, применяемых в государственной статистике Польши и Беларуси.

При публикации данных просим ссылаться на источник

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu drugą edycję folderu dotyczącego Białegostoku i Grodna, który powstał w wyniku współpracy Urzędu Statystycznego w Białymstoku z Głównym Urzędem Statystycznym Obwodu Grodzieńskiego.

Celem publikacji jest zaprezentowanie i porównanie sytuacji demograficznej oraz warunków życia mieszkańców stolic sąsiadujących ze sobą regionów przygranicznych, a także przedstawienie roli, jaką obydwie miasta odgrywają w swoich regionach. Oprócz danych statystycznych zamieszczono tu krótkie charakterystyki Białegostoku i Grodna zawierające między innymi przegląd najważniejszych wydarzeń w dziejach tych miast.

Oddając w Państwa ręce niniejszy folder, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji dla osób i instytucji zainteresowanych tematyką pogranicza polsko-białoruskiego. Jednocześnie pragnę serdecznie podziękować Dyrekcji i Pracownikom Głównego Urzędu Statystycznego Obwodu Grodzieńskiego za przekazane materiały oraz współpracę podczas przygotowywania publikacji.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, październik 2015 r.

Уважаемые Господа,

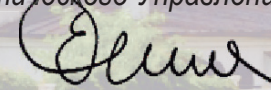
Представляю Вам другое издание буклета, касающегося Белостока и Гродно, который возник в результате сотрудничества Статистического Управления в Белостоке с Главным статистическим управлением Гродненской области.

Целью публикации является презентация и сравнение демографической ситуации, условий жизни населения столиц соседних приграничных регионов, а также ознакомление с ролью, которую играют эти два города в своих регионах. Кроме статистических данных, в буклете представлены краткие характеристики Белостока и Гродно, включающие обзор важных событий, происшедших в этих городах.

Отдавая в Ваши руки данный буклет, надеюсь, что он будет источником полезной информации для лиц и учреждений, заинтересованных тематикой польско-белорусского пограничья. Одновременно, хочу сердечно поблагодарить Дирекцию и Сотрудников Главного статистического управления Гродненской области за переданные материалы, а также сотрудничество во время подготовки данной публикации.

Директор

Статистического Управления в Белостоке

Эва Каминьска-Гаврылюк

Белосток, октябрь 2015 года

Białystok

położony jest w zachodniej części Wysoczyzny Białostockiej, na Nizinie Podlaskiej, nad rzeką Białą. Teren, na którym znajduje się miasto, charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą oraz dość surowym klimatem o wyraźnych cechach kontynentalnych. W porównaniu z pozostałym obszarem Polski, zimy są tu ostrzejsze, a lata bardziej gorące i suche.

Położenie geograficzne, jak również uwarunkowania historyczne sprawiły, że Białystok jest miejscem, gdzie od wieków żyli wspólnie przedstawiciele różnych narodowości i wyznań. Jego gospodarkę i kulturę współtworzyli Polacy, Żydzi, Białorusini, Niemcy, Rosjanie, Ukraińcy, Litwini i Tatarzy – wyznawcy katolicyzmu, prawosławia, protestantyzmu, judaizmu i islamu, co ukształtowało specyficzny charakter miasta. Pierwsza pisemna wzmianka o dobrach Białystok pochodzi z 1514 r. Wydarzenia ważne w dziejach miasta miały miejsce w latach:

- 1645** – Białystok wszedł w skład starostwa tykocińskiego i stał się własnością Rzeczypospolitej;
- 1692** – Białystok otrzymał prawa miejskie od króla Jana III Sobieskiego;
- 1749** – król August III Sas nadał Białemustokowi prawa magdeburskie;
- 1796** – po trzecim rozbiore Polski rządy w mieście zostały przejęte przez Prusaków;
- 1807** – na mocy traktatu tylżyckiego Białystok przeszedł pod panowanie Rosji;
- 1862** – oddano do użytku Kolej Warszawsko-Petersburską, dzięki czemu nastąpił szybki rozwój miasta, które stało się dużym ośrodkiem włókienniczym;
- 1919** – po odzyskaniu niepodległości Białystok został stolicą nowo utworzonego województwa białostockiego;

Белосток

расположен на Подляской низменности на реке Белой в западной части Белостокской возвышенности. Ландшафт городской территории разнообразен. Город находится в районе зоны континентального климата, характеризующегося более холодной зимой и сухим горячим летом, по сравнению с остальными регионами Польши.

Географическое положение и историческая обусловленность способствовали тому, что в Белостоке столетиями жили вместе представители различных национальностей и религий. Экономике и культуру этого города совместно создавали поляки, евреи, белорусы, немцы, русские, украинцы, литовцы и татары, которые принадлежали к разным религиозным конфессиям: католицизму, православию, протестантизму, иудаизму и исламу, что сформировало специфический характер города. Первое письменное упоминание о Белостоке относится к 1514 году. Важные исторические события происходили в следующих годах:

- 1645** – Белосток вошёл в состав Тыкоцинского староства и стал собственностью Речи Посполитой;
- 1692** – Белосток получил городские права от короля Яна III Собеского;
- 1749** – король Август III Сас предоставил Магдебургское право (устав и городские права) городу Белостоку;
- 1796** – город вошёл в состав Пруссии по Третьему разделу Польши;
- 1807** – на основании Тильзитского мира Белосток перешёл к Российской империи;
- 1862** – введена в действие Варшавско-Петербургская железная дорога, что способствовало быстрому развитию города, он стал большим центром текстильной промышленности;
- 1919** – после обретения независимости, Белосток становится столицей созданного Белостокского воеводства;

- 1920** – okupacja miasta i bitwa białostocka podczas wojny polsko-rosyjskiej;
- 1938** – zakończenie budowy teatru miejskiego;
- 1939–1944** – okres wojny i okupacji, w wyniku których zginęło ok. 60 tys. mieszkańców Białegostoku i zniszczeniu uległo 75% zabudowy w mieście;
- 27 lipca 1944** – wyzwolenie spod okupacji niemieckiej;
- 1945** – rozpoczęło działalność Wyższe Seminarium Duchowne;
- 1949** – powstała Wieczorowa Szkoła Inżynierska, później Wyższa Szkoła Inżynierska, która w 1974 r. uzyskała status politechniki;
- 1950** – pierwszych studentów przyjęła Akademia Medyczna, w 2008 r. przekształcona w Uniwersytet Medyczny;
- 1968** – powołana została filia Uniwersytetu Warszawskiego, na bazie której w 1997 r. utworzono Uniwersytet w Białymstoku;
- 1991** – wizyta papieża Jana Pawła II i ogłoszenie Białegostoku siedzibą nowo powstałej diecezji białostockiej, którą rok później podniesiono do rangi archidiecezji;
- 1999** – Białystok został stolicą nowo utworzonego województwa podlaskiego;
- 2012** – inauguracja nowego obiektu Opery i Filharmonii Podlaskiej – Europejskiego Centrum Sztuki w Białymstoku.

Niedługa, ale dość bogata historia Białegostoku pozostawiła po sobie liczne zabytki. Najstarsze pochodzą z drugiej połowy XVI w. i są to elementy głównego korpusu pałacu Branickich. Na początku XVII w. zbudowano Stary Kościół Farny,

- 1920** – оккупация города и белостокская битва во время польско-русской войны;
- 1938** – окончание строительства городского театра;
- 1939–1944** – период войны и оккупации, в результате которых погибло около 60 тысяч жителей Белостока и уничтожено 75% городских построек;
- 27 июля 1944** – освобождение от немецкой оккупации;
- 1945** – начала свою деятельность Высшая Духовная Семинария;
- 1949** – открылась Вечерняя Инженерная Школа, позже переименованная в Высшую Инженерную Школу, которая в 1974 году получила статус Политеchnики (института);
- 1950** – первых студентов приняла Медицинская Академия;
- 1968** – открытие филиала Варшавского Университета, на базе которого, в 1997 году образован Университет в Белостоке;
- 1991** – визит Римского папы Иоанна Павла II и объявление Белостока местонахождением новой Белостокской епархии, которую, годом позже, возвели до ранга архиепархии;
- 1999** – Белосток стал столицей вновь созданного Подляского воеводства;
- 2012** – открытие нового объекта Opery i Filharmonii Podlaskiej – Европейского Центра Искусства в Белостоке.

Непродолжительная, но, достаточно богатая история Белостока, оставила многочисленные исторические памятники. Древнейшие относятся ко второй половине XVI века – это элементы главного корпуса дворца Браницких. В начале XVII века построен старый Фарный костёл,

zaś w XVIII w. powstały m.in.: zespół pałacowo-ogrodowy i pałacyk gościnny Branickich, ratusz oraz cerkiew św. Marii Magdaleny. Po licznych XIX-wiecznych zakładach włókienniczych ocalały pozostałości fabryk: Marejn, Zilberblatta, Nowika i Beckera. Z tego okresu pochodzą również: cerkiew św. Mikołaja, dworzec kolejowy oraz pałace Hasbachów i Lubomirskich, zaś w pierwszej połowie XX w. powstały m.in.: katedra Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pałac Nowika, a także kościół św. Rocha.

W Białymstoku urodzili się między innymi: Ludwik Zamenhof – twórca języka esperanto, Albert Sabin – wynalazca szczepionki przeciwko wirusowi polio wywołującemu chorobę Heinego-Medina oraz Ryszard Kaczorowski – ostatni prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie.

Obecnie Białystok to największe miasto w północno-wschodniej Polsce liczące (według stanu w końcu 2013 r.) ponad 295 tys. mieszkańców, przy gęstości zaludnienia 2891 osób na 1 km². Pełni funkcję administracyjnego, gospodarczego, naukowego i kulturalnego centrum Podlasia. Jest stolicą województwa podlaskiego i siedzibą jego władz. W końcu 2013 r. na terenie miasta prowadziło działalność ponad 33 tys. podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło 1/3 ich ogólnej liczby w województwie. Białystok jest ośrodkiem o charakterze przede wszystkim handlowo-usługowym, jednak istotną rolę w gospodarce miasta odgrywają również budownictwo i przemysł z wiodącymi branżami takimi jak: produkcja artykułów spożywczych,

a w XVIII wieku były wzniesione: pałacowo-parkowy ансамбль, mały дворец Браницких для приёма некоронованных особ, ратуша и церковь Святой Марии Магдалины. Из многочисленных зданий текстильных предприятий XIX века сохранились части построек фабрик Марейн, Зильберблатта, Новика и Бецкера. К этому же периоду относятся строения церкви Святого Николая, железнодорожный вокзал, а также, дворцы Хасбахов и Любомирских. В первой половине XX века были построены: костёл Успения Пресвятой Богородицы, дворец Новика и костёл Святого Роха.

В Белостоке родились такие знаменитые люди, как: Людвиг Заменгоф – создатель языка эсперанто, Альберт Сэбин – исследователь и разработчик вакцины от полиомиелита, а также, Ричард Качоровский – последний президент Польши в изгнании.

Современный Белосток – это большой город на северо-востоке Польши, который насчитывает (по данным к концу 2013 года) более 295 тыс. жителей при плотности населения 2891 человек на 1 км². Он выполняет функции административного, хозяйственного, научного и культурного центра

Подлясья. Это столица Подляского воеводства с местонахождением административной власти. В конце 2013 года на территории города действовало более 33 тыс. субъектов хозяйствования, что составляет 1/3 их общей численности в воеводстве. В Белостоке прежде всего наблюдается сосредоточение секторов торговли и услуг. Однако, существенную роль в экономике города играют, также, строительство и промышленность с такими ведущими отраслями, как: продукция продовольственных товаров,

wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz maszyn i urządzeń. W 2013 r. funkcjonowało tutaj 11 szkół wyższych, w tym 3 publiczne, oraz 4 wydziały i filie uczelni zamiejscowych. Kształciło się w nich prawie 36 tys. studentów. Ważną rolę w życiu Białegostoku odgrywają także kultura i sport. W omawianym roku w mieście znajdowało się 6 muzeów, 3 teatry, 2 opery i filharmonie, 3 kina, 3 galerie sztuki, 17 bibliotek publicznych oraz 92 kluby sportowe.

Dzięki licznym inicjatywom kulturalnym Białystok stał się miastem kina niezależnego i teatru. Twórcy z całej Europy przyjeżdżają tu na Międzynarodowy Festiwal Filmów Krótkometrażowych ŻUBROFFKA. Coraz większym uznaniem cieszy się także przegląd filmów niezależnych Filmowe Podlasie Atakuje. W Białymstoku co dwa lata organizowany jest Międzynarodowy Festiwal Szkół Łalkarskich. W mieście corocznie odbywa się również Podlaska Oktawa Kultur – Międzynarodowy Festiwal Muzyki, Sztuki i Folkloru z udziałem zespołów pieśni i tańca, orkiestr, grup kameralnych, solistów z kraju i zagranicy.

Białystok znajduje się na obszarze „Zielonych Płuc Polski”, gdzie promowana i wdrażana jest strategia ekorozwoju. Prawie 18% powierzchni miasta zajmują obszary leśne, co wraz z walorami historycznymi i wielokulturowością decyduje o atrakcyjności turystycznej miasta. Gościom przyjeżdżającym do Białegostoku w 2013 r. noclegi oferowało 27 obiektów noclegowych turystyki, które dysponowały 2,2 tys. miejsc.

производство изделий из резины и искусственных материалов, машин и устройств. В 2013 году в Белостоке обеспечивали получение высшего образования 11 высших учебных заведений, в том числе, 3 высших школы – государственные, а также, 4 филиала и факультета иных учреждений высшего образования. Всего в них обучалось почти 36 тыс. студентов. Важную роль в жизни Белостока играют культура и спорт. В рассматриваемом году в городе действовало 6 музеев, 3 театра, 2 оперы и филармонии, 3 кинотеатра, 3 галереи искусств, 17 библиотек и 92 спортивных клуба.

Благодаря многочисленным культурным инициативам, Белосток стал городом независимого кино и театра. Создатели картин со всей Европы приезжают в этот город на Международный Фестиваль Короткометражных Фильмов ŻUBROFFKA. Всё большей популярностью пользуется просмотр независимых фильмов Filmowe Podlasie Atakuje. Раз в два года в Белостоке проходит театральный Международный Фестиваль Кукольных Школ. В городе ежегодно проводится Podlaska Oktawa Kultur – Международный Фестиваль Музыки, Искусства и Фольклора с участием польских и иностранных ансамблей песни и танца, оркестров, камерных групп

и солистов.

Белосток находится на территории, именуемой «Зелёными Лёгкими Польши», где продвигается и внедряется стратегия экологического развития. Почти 18% поверхности города занимают лесные территории, что совместно с историческими достопримечательностями и многочисленными культурными ценностями, способствуют туристической привлекательности города. Гостям, приехавшим в Белосток в 2013 году, для ночлега было предложено 27 туристических объектов на 2,2 тыс. мест.

Grodno znajduje się w zachodniej części obwodu grodzieńskiego na obszarze Wysoczyzny Grodzieńskiej, nad rzeką Niemen – trzecią pod względem długości rzeką Białorusi. Miasto położone jest na terenie równinnym. Klimat jest tu umiarkowanie kontynentalny z przeważającym wpływem mas powietrza napływających znanad Oceanu Atlantyckiego. Charakteryzuje się on lżejszą niż w pozostałych regionach kraju zimą oraz umiarkowanie ciepłym i wilgotnym latem.

Miasto położone jest około 20 km od granicy z Polską, 30 km od granicy z Litwą i 300 km od stolicy Republiki Białoruś – Mińska. Korzystne położenie geograficzne, a także ludność zróżnicowana pod względem narodowo-etnicznym stanowią o wyjątkowości tego prawie tysiącletniego miasta. Po raz pierwszy wspomina się o nim w „Latopisie Ipatiewskim” w 1128 r. jako o centrum samodzielnego Księstwa Grodzieńskiego. W swojej historii Grodno wchodziło w skład wielu państw: Księstwa Halicko-Wołyńskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego, Rzeczypospolitej i Imperium Rosyjskiego. W Grodnie znajdowały się rezydencje książąt litewskich i królów polskich. Przez wiele lat miasto odgrywało istotną rolę gospodarczą i polityczną. Najważniejsze wydarzenia w historii miasta miały miejsce w latach:

- 1240** – Grodno weszło w skład Wielkiego Księstwa Litewskiego;
- 1376** – za czasów księcia Witolda Grodno stało się drugą stolicą Wielkiego Księstwa Litewskiego;
- 1413** – Grodno weszło w skład województwa trockiego;
- 1496** – Grodno otrzymało prawa magdeburskie;
- 1540** – miastu nadano własny herb;
- 1560** – w wyniku unii lubelskiej Grodno weszło w skład Rzeczypospolitej;
- 1576–1586** – w mieście znajdowała się rezydencja króla Rzeczypospolitej Stefana Batorego;
- 1793** – w Grodnie miało miejsce ostatnie posiedzenie sejmu Rzeczypospolitej szlacheckiej (zwane także „niemą sesją”), na którym zatwierdzono drugi rozbiór Polski;

Гродно находится на западе Гродненской области в пределах Гродненской возвышенности на берегах реки Неман – третьей по величине реки Беларуси. Рельеф города равнинный. Климат умеренно-континентальный с преобладающим влиянием воздушных масс, поступающих с Атлантического океана. Характеризуется более мягкой зимой, по сравнению с остальными регионами страны, и умеренно тёплым влажным летом.

Город расположен около двадцати километров от границы с Польшей, в тридцати километрах от Литвы и в трёхстах километрах от Минска – белорусской столицы. Удачное географическое положение, а также национальный и конфессиональный состав его обитателей определили своеобразие этого города, который имеет почти тысячелетнюю историю. Впервые он упоминается в Ипатьевских летописях в 1128 году, как центр удельного Городзенского княжества. На протяжении своей истории город входил в состав многих государств: Галицко-Волынского княжества, Великого княжества Литовского, Речи Посполитой и Российской империи. Гродно был резиденцией литовских князей и польских королей. В течение длительного времени сохранял своё экономическое и политическое влияние. Наиболее важные события в истории города:

- 1240** – Гродно вошёл в состав Великого княжества Литовского;
- 1376** – при князе Витовте Гродно стал второй столицей Великого княжества Литовского;
- 1413** – Гродно вошёл в состав Трокского воеводства;
- 1496** – Гродно получил Магдебургское право;
- 1540** – городу присвоен собственный герб;
- 1560** – в результате Люблинской Унии Гродно вошёл в состав Речи Посполитой;
- 1576–1586** – город являлся резиденцией короля Речи Посполитой Стефана Батория;
- 1793** – в Гродно прошёл так называемый «молчаливый сейм», на котором был утвержден второй раздел Речи Посполитой;

- 1801** – miasto stało się centrum guberni grodzieńskiej wchodzącej w skład Imperium Rosyjskiego;
- 1862** – oddano do użytku Kolej Petersbursko-Warszawską przebiegającą przez Grodno, co sprzyjało przemysłowemu i kulturalnemu rozwojowi miasta;
- 1900** – utworzono prawosławną eparchię grodzieńską;
- 1921** – na mocy traktatu ryskiego Grodno, wchodzące w skład Zachodniej Białorusi, zostało włączone do Polski i stało się centrum powiatu grodzieńskiego województwa białostockiego;
- 1939** – po zjednoczeniu Zachodniej i Wschodniej Białorusi Grodno weszło w skład Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej;
- 1941–1944** – okres Wielkiej Wojny Ojczyźnianej i niemieckiej okupacji, podczas której zginęło ponad 50 tys. mieszkańców miasta;
- 16 lipca 1944** – wyzwolenie Grodno spod okupacji niemieckiej;
- 1944** – Grodno stało się centrum utworzonego obwodu grodzieńskiego; otwarto Instytut Pedagogiczny, na bazie którego w 1978 r. powstał Grodzieński Uniwersytet Państwowy;
- 1951** – Instytut Rolniczy (w 2000 r. przekształcony w Uniwersytet Agrarny) przyjął pierwszych studentów;
- 1958** – założono Instytut Medyczny, któremu w 2000 r. nadano status Uniwersytetu Medycznego;
- 1995** – odwiedziły patriarchy Moskwy i Wszechrusi Aleksiego II;
- 2000** – Grodno i Białystok zostały miastami partnerskimi.

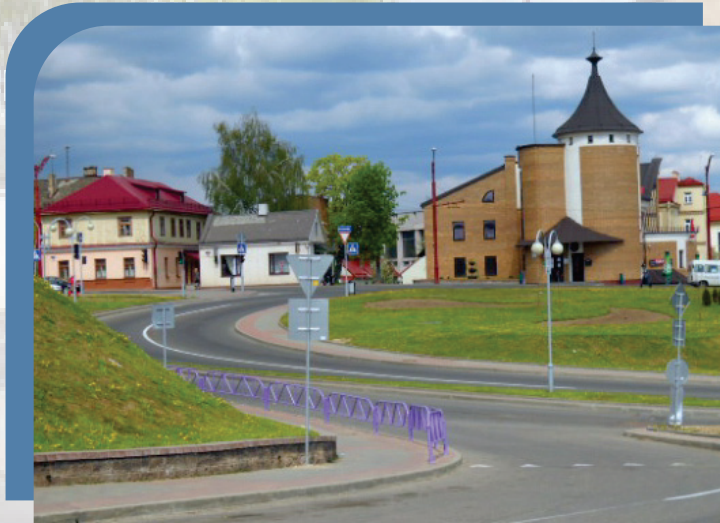
Grodno nazywane jest miastem-muzeum. Każda epoka zostawiła ślad w jego zabudowie architektonicznej. Zachowało się w nim mnóstwo stylowych zabytków – od architektury staroruskiej poprzez gotyk, renesans, barok, klasycyzm, aż po architekturę współczesną. Centrum miasta

- 1801** – город стал центром Гродненской губернии в составе Российской империи;
- 1862** – через Гродно проложен участок Петербургско-Варшавской железной дороги, что способствовало индустриальному и культурному развитию города;
- 1900** – основана Гродненская православная епархия;
- 1921** – согласно Рижскому договору, Гродно в составе Западной Беларуси, отошёл к Польше и стал центром Гродненского повета Белостокского воеводства;
- 1939** – после воссоединения Западной и Восточной Беларуси Гродно вошёл в состав БССР;
- 1941–1944** – период Великой Отечественной войны и фашистской оккупации, во время которой погибло более 50 тыс. жителей города;
- 16 июля 1944** – освобождение Гродно от немецко-фашистских захватчиков;
- 1944** – Гродно стал центром созданной Гродненской области; открыт педагогический институт, на базе которого в 1978 году создан Гродненский государственный университет;
- 1951** – первых студентов принял сельскохозяйственный институт, в 2000 году преобразованный в аграрный университет;
- 1958** – основан медицинский институт, которому в 2000 году присвоен статус университета;
- 1995** – Гродно посетил святейший Патриарх Московский и всея Руси Алексий II;
- 2000** – Гродно и Белосток стали городами-партнёрами.

Grodno называют городом-музеем. Каждая минувшая эпоха оставила след в его архитектурном ансамбле. В нём сохранилось множество памятников различных эпох и стилей – древнерусского зодчества, готики, ренессанса, барокко, классицизма и современности. Вся центральная часть города

przedstawia wartość historyczną. Na Górze Zamkowej, gdzie miasto wzięło swój początek, znajduje się Stary Zamek – kompleks obronnych, kultowych i świeckich budowli powstałych w okresie od XI do XIX w. – w którym w 1920 r. otwarto muzeum historyczno-archeologiczne. Obok zamku znajduje się wyjątkowy pomnik architektury staroruskiej – cerkiew Borysoglebska (Koločka) zbudowana w końcu XII w. W Grodnie powstawały liczne zakony mnichów, które budowały swoje klasztory i kościoły na terytorium miasta. Zachowały się zbudowane w okresie od XVI do XVIII w.: bazylika katedralna św. Franciszka Ksawerego (Kościół Farny), kompleks złożony z kościoła i klasztoru Brygidek, klasztor Bernardynów, kościół i klasztor Franciszkanów. Na terenie kościoła św. Franciszka Ksawerego w 1687 r. otwarto pierwszą w Europie Wschodniej aptekę, funkcjonującą do dziś jako „Apteka-muzeum”, a na kościelnej wieży czas odlicza zegar z XVI stulecia. W XVIII w. zbudowany został żeński monastyr Narodzenia Matki Bożej. W tym samym czasie powstało także „Stanisławowo” – zamiejska rezydencja ostatniego króla Rzeczypospolitej Stanisława Augusta Poniatowskiego. Na attyce budynku znajduje się monogram SAR (*Stanislaus Augustus Rex* – Stanisław August Król). Pałac łączy się z dużym parkiem z kilkoma starymi lipami, pod którymi odpoczywał król. Na początku XX w. powstała cerkiew Opieki Matki Boskiej – główna prawosławna świątynia w mieście. Zachowały się również synagoga choralna i działający obecnie kościół luterański. Na głównych ulicach starego miasta bogaci kupcy i magnaci budowali pałace i domy, z których wiele przetrwało do czasów obecnych. W byłym pałacu Chreptowiczów-Wołowiczów dziś znajduje się jedyne w kraju muzeum historii religii.

представляет историческую ценность. На Замковой горе, месте, где начинался город, расположен Старый замок – комплекс оборонительных, культовых и светских построек XI–XIX веков. В 1920 году в Старом замке открыт историко-археологический музей. Рядом с замком находится уникальный памятник древнерусской архитектуры – Борисоглебская (Коложская) церковь, построенная в конце XII века. В Grodno обосновывались различные монашеские ордена, которые строили на территории города свои монастыри и костёлы. Сохранились построенные в XVI–XVIII веках Кафедральный костёл Святого Франциска Ксаверия (Фарный костёл), комплекс построек Бригитского костёла и монастыря, Бернардинский монастырь, костёл и монастырь францисканцев. На территории костёла Святого Франциска Ксаверия в 1687 году была открыта первая в Восточной Европе аптека, функционирующая и сегодня как «Аптека-музей», а на башне костёла отсчитывают время часы XVI века. В XVIII веке построен Свято-Рождества Богородичный женский православный монастырь. К XVIII веку относится усадьба «Станиславово», которая была построена, как загородная резиденция последнего короля Речи Посполитой Станислава Августа Понятовского. В ней сохранилась монограмма на аттике в виде трёх букв SAR (*Stanislaus Augustus Rex* – Станислав Август Король). Ко дворцу примыкает большой парк, где осталось несколько старых лип, под которыми останавливался Станислав Понятовский. В начале XX века возведён Свято-Покровский кафедральный Собор – главный православный храм города. Сохранились также хоральная синагога и ныне действующая лютеранская кирха. На центральных улицах древнего города богатые купцы и магнаты строили дворцы и дома, многие из которых сохранились до наших дней. В бывшем дворце Хрептовичей-Воловичей сегодня размещается единственный в стране музей истории религии.

W mieście żyli i pracowali: pisarka Eliza Orzeszkowa, poeta Maksym Bogdanowicz, twórca esperanto Ludwik Zamenhof, malarz Lew Bakst, francuski uczony, założyciel ogrodu botanicznego i akademii medycznej Jean Emmanuel Gilibert i inni.

Dziś Grodno to duże administracyjne, przemysłowe, naukowe i kulturalne centrum Republiki Białoruś. W końcu 2013 r. liczyło ono prawie 357 tys. mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosiła 2511 osób na 1 km². Miasto zajmuje powierzchnię 142 km², w jego skład wchodzi dwa rejony administracyjne. Na terenie Grodna w 2013 r. było zarejestrowanych około 7 tys. podmiotów gospodarki narodowej, funkcjonowały tu 74 przedsiębiorstwa przemysłowe, które specjalizowały się w produkcji maszyn oraz w przemyśle chemicznym, lekkim i spożywczym. Aktywnie rozwijała się branża budowlana i budownictwo mieszkaniowe. Znajdowały się tu 3 państwowe uniwersytety i 1 filia szkoły wyższej, w których kształciło się ponad 29 tys. studentów. Działały 2 teatry, 3 muzea, 4 kina, 17 bibliotek, obwodowa filharmonia, Lodowy Pałac Sportu oraz najstarsze w Republice Białoruś zoo, założone w 1928 r.

Gromadząc na swoim terytorium ludność o różnej przynależności etnicznej i wyznaniowej, Grodno od prawie dwudziestu lat jest stolicą Ogólnobiałoruskiego Festiwalu Kultur Narodowych. Corocznie w mieście odbywa się międzynarodowa wystawa-jarmark „Euroeuroregion Niemen”, która sprzyja rozwojowi i umocnieniu więzi gospodarczych, kulturalnych i międzyludzkich w przygranicznych regionach.

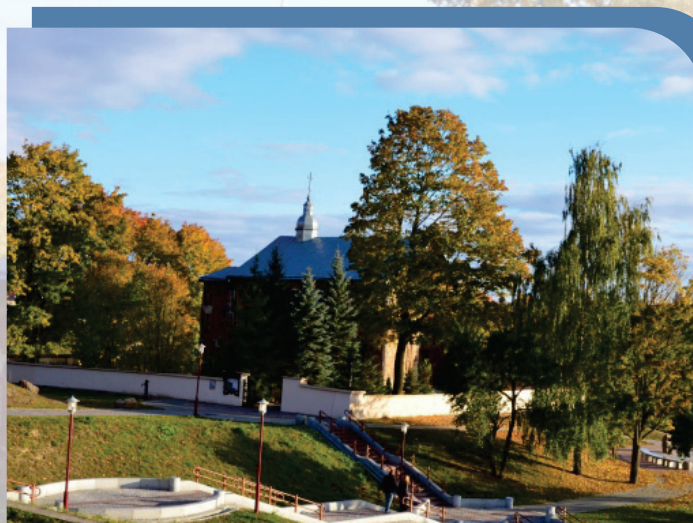
Bogata historia miasta i zachowane architektoniczne pomniki zawsze przyciągały do Grodna wielu turystów. W 2013 r. funkcjonowały tu 22 obiekty noclegowe turystyki, które dysponowały 1,9 tys. miejsc.

В городе жили и работали: писательница Элиза Ожешко, поэт Максим Богданович, создатель эсперанто Людвиг Заменгоф, художник Лев Бакст, французский учёный, основатель ботанического сада и медицинской академии Жан Эммануэль Жилибер и другие.

В настоящее время Гродно – это крупный административный, промышленный, научный и культурный центр Республики Беларусь. На конец 2013 года в городе проживало почти 357 тыс. жителей при плотности населения 2511 человек на 1 км². Город занимает площадь 142 км², в его состав входят два административных района. На территории города в 2013 году было зарегистрировано около 7 тыс. субъектов хозяйствования, работало 74 промышленных предприятия, которые специализировались на производстве продукции машиностроения, химической, лёгкой и пищевой промышленности. Традиционно развивалась строительная отрасль, активно велось жилищное строительство. В 2013 году в городе Гродно располагались 3 государственных университета, один филиал частного учреждения высшего образования, в которых обучалось более 29 тыс. студентов. Действовали 2 театра, 3 музея, 4 кинотеатра, 17 библиотек, областная филармония, Ледовый дворец спорта, старейший в республике зоопарк, основанный в 1928 году.

Объединяя на своей земле людей различной этнической и конфессиональной принадлежности, Гродно на протяжении почти двадцати лет является столицей Всебелорусского фестиваля национальных культур. Так же, ежегодно в этом городе проходит международная выставка-ярмарка «Еврорегион «Неман», которая способствует развитию и укреплению хозяйственных, культурных и гуманитарных связей между приграничными территориями.

Богатая история Гродно и сохранившиеся архитектурные памятники всегда привлекали в город множество туристов. В 2013 году для гостей города функционировало 22 туристических объекта с возможностью размещения на 1,9 тыс. мест.

BIAŁYSTOK I GRODNO JAKO STOLICE REGIONÓW W 2013 R.

БЕЛОСТОК И ГРОДНО – СТОЛИЦЫ РЕГИОНОВ В 2013 ГОДУ

	Województwo podlaskie <i>Подляское воеводство</i>			Obwód grodzieński <i>Гродненская область</i>			
	ogółem <i>итого</i>	w tym Białystok <i>в том числе Белосток</i>		ogółem <i>итого</i>	w tym Grodno <i>в том числе Гродно</i>		
		razem <i>всего</i>	ogółem = 100 <i>итого =100</i>		razem <i>всего</i>	ogółem = 100 <i>итого =100</i>	
Powierzchnia ogólna (stan w dniu 31 XII) w km ²	20187	102	0,5	25127	142	0,6	Общая площадь (данные на 31 XII), км ²
Ścieki (przemysłowe i komunalne) odprowadzone ^a w hm ³	39,4	13,1	33,2	89,4	48,7	54,5	Отведение сточных вод (промышленных и коммунальных) ^a , млн. м ³
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:							Выбросы в атмосферный воздух загрязняющих веществ отходящих от стационарных источников, тыс. т:
pyłowych	0,9	0,1	14,1	5,6	1,5	27,6	твёрдых (пылевых)
gazowych ^b	9,8	2,4	24,2	47,6	9,1	19,1	газообразных и жидких ^b
Odpady ^c wytworzone w ciągu roku w tys. t	1827,5	151,0	8,3	2196,1	751,5	34,2	Образовалось отходов ^c за год, тыс. т
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	1195,0	295,3	24,7	1054,9	356,6	33,8	Население (данные на 31 XII), тыс. человек
Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	105	113	x	115	120	x	Число женщин на 100 мужчин (данные на 31 XII)
Mediana wieku ludności (wiek środkowy, stan w dniu 31 XII)	39,2	39,0	x	40,6	33,9	x	Медиана возраста населения (данные на 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,3	1,1	x	-1,8	5,3	x	Естественный прирост, убыль (-) на 1000 человек населения
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-2,1	-1,0	x	-1,6	6,2	x	Сальдо внутренней и международной миграции на постоянное место жительства на 1000 человек населения

a W województwie podlaskim – do wód lub do ziemi, w obwodzie grodzieńskim – do obiektów wodnych. b Bez dwutlenku węgla. c Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

a В Подляском воеводстве – в воды или наземь, в Гродненской области – в водные объекты. b Без диоксида углерода. c С исключением коммунальных отходов.

BIAŁYSTOK I GRODNO JAKO STOLICE REGIONÓW W 2013 R. (cd.)

БЕЛОСТОК И ГРОДНО – СТОЛИЦЫ РЕГИОНОВ В 2013 ГОДУ (продолжение)

	Województwo podlaskie Подляское воеводство			Obwód grodzieński Гродненская область			
	ogółem итого	w tym Białystok в том числе Белосток		ogółem итого	w tym Grodno в том числе Гродно		
		razem всего	ogółem = 100 итого =100		razem всего	ogółem = 100 итого =100	
Przestępstwa stwierdzone ^a w tys.	22,4 ^b	6,9 ^b	30,7 ^b	6,7	1,9	28,7	Преступления ^a , тыс.
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych ^a w %	69,0 ^b	60,7 ^b	x	72,1	66,4	x	Показатель раскрываемости преступлений ^a , процентов
Pracujący ^c w tys.	210,2 ^d	81,9 ^d	39,0 ^d	501,0	177,0	35,3	Занятость населения ^c , тыс. человек
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w euro	828 ^d	875 ^d	105,7 ^d	387	439	113,4	Номинальная начисленная среднемесячная зароботная плата в евро
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	70,9	17,2	24,3	2,5	1,0	40,1	Зарегистрированные безработные (данные на 31 XII), тыс. человек
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	15,1	13,7	x	0,5	0,6	x	Уровень зарегистрированной безработицы (данные на 31 XII), процентов
Zasoby mieszkaniowe (stan w dniu 31 XII): mieszkania w tys.	432,5	122,6	28,3	471,3	122,7	26,0	Жилищный фонд (данные на 31 XII): квартиры, тыс.
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	75,6	60,7	x	60,7	62,1	x	средняя общая площадь 1 квартиры, м ²
Mieszkania oddane do użytkowania	4182	1574	37,6	7779	3695	47,5	Квартиры, введенные в действие

a W zakończonych postępowaniach przygotowawczych. b Przez Policję. c W województwie podlaskim – stan w dniu 31 XII, w obwodzie grodzieńskim – przeciętna liczba w roku. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Подтвержденные следственными действиями. b По данным Полиции. c В Подляском воеводстве – данные на 31 XII, в Гродненской области – данные в среднем за год. d Данные касаются хозяйственных субъектов, в которых число работающих превышает 9 человек.

BIAŁYSTOK I GRODNO JAKO STOLICE REGIONÓW W 2013 R. (cd.)

БЕЛОСТОК И ГРОДНО – СТОЛИЦЫ РЕГИОНОВ В 2013 ГОДУ (продолжение)

	Województwo podlaskie Подляское воеводство			Obwód grodzieński Гродненская область			
	ogółem итого	w tym Białystok в том числе Белосток		ogółem итого	w tym Grodno в том числе Гродно		
		razem всего	ogółem = 100 итого =100		razem всего	ogółem = 100 итого =100	
Szkoły wyższe ^a	18	11	61,1	3	3	100,0	Учреждения, обеспечивающие получение высшего образования ^a
Studenci szkół wyższych ^{ab} w tys.	42,8	36,0	84,1	29,1	29,1	100,0	Студенты учреждений, обеспечивающих получение высшего образования ^{ab} , тыс. человек
Apteki ^c (stan w dniu 31 XII)	377	121	32,1	352	111	31,5	Аптеки ^c (данные на 31 XII)
Biblioteki publiczne ^d (stan w dniu 31 XII)	238	17	7,1	369	17	4,6	Публичные библиотеки ^d (данные на 31 XII)
Czytelnicy bibliotek publicznych w tys.	145,4	41,0	28,2	471,8	97,2	20,6	Пользователи публичных библиотек, тыс. человек
Muzea (stan w dniu 31 XII)	27 ^e	6 ^e	22,2 ^e	19	3	15,8	Музеи (данные на 31 XII)
Zwiedzający muzea w tys.	418,8 ^e	62,1 ^e	14,8 ^e	711,9	222,7	31,3	Посетители музеев, тыс. человек
Teatry (stan w dniu 31 XII)	6	3	50,0	3	2	66,7	Театры (данные на 31 XII)
Widzowie i słuchacze w teatrach w tys.	254,6	108,6	42,7	191,4	160,7	83,9	Зрители в театрах, тыс. человек

^a W województwie podlaskim – stan w dniu 30 XI, w obwodzie grodzieńskim – stan na początku roku akademickiego. ^b Łącznie z cudzoziemcami. ^c Dane nie obejmują aptek szpitalnych, które działają na potrzeby tych szpitali. ^d Łącznie z filiami. ^e Łącznie z oddziałami.

^a В Подляском воеводстве – данные на 30 XI, в Гродненской области – данные приведены на начало учебного года. ^b Включая иностранцев. ^c В данные не входят специализированные аптеки, которые действуют только для нужд больницы. ^d Совместно с филиалами. ^e Совместно с отделами.

BIAŁYSTOK I GRODNO JAKO STOLICE REGIONÓW W 2013 R. (dok.)

БЕЛОСТОК И ГРОДНО – СТОЛИЦЫ РЕГИОНОВ В 2013 ГОДУ (окончание)

	Województwo podlaskie Подляское воеводство			Obwód grodzieński Гродненская область			
	ogółem итого	w tym Białystok в том числе Белосток		ogółem итого	w tym Grodno в том числе Гродно		
		razem всево	ogółem = 100 итого =100		razem всево	ogółem = 100 итого =100	
							
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	13	3	23,1	11	4	36,4	Кинотеатры (данные на 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	802,6	602,1	75,0	623,1	454,3	72,9	Зрители в кинотеатрах, тыс. человек
Obiekty noclegowe turystyki:							Туристические объекты для размещения на ночлег:
liczba obiektów ^a	254 ^b	27 ^b	10,6 ^b	108	22	20,4	число объектов ^a
miejsca noclegowe ^a	12896 ^b	2225 ^b	17,3 ^b	7263	1897	26,1	места для ночлега ^a
korzystający z noclegów w tys.	594,5 ^b	247,5 ^b	41,6 ^b	260,3	83,1	31,9	пользующиеся ночлегами, тыс. человек
Produkcja przemysłowa ^c (ceny bieżące):							Объём промышленной продукции ^c (в фактически действовавших ценах):
w milionach euro	4752,9 ^d	749,0 ^d	15,8 ^d	5278,5	2143,1	40,6	в миллионах евро
na 1 mieszkańca w euro	3972 ^d	2540 ^d	63,9 ^d	4996	6045	121,0	на 1 жителя, евро
Samochody osobowe zarejestrowane (stan w dniu 31 XII) w tys. szt.	518,5	107,8	20,8	351,7	115,3	32,8	Легковые автомобили зарегистрированные (данные на 31 XII), тыс. шт.

a W województwie podlaskim – stan w dniu 31 VII, w obwodzie grodzieńskim – stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. c W województwie podlaskim dane dotyczą produkcji sprzedanej, w obwodzie grodzieńskim – wyprodukowanej. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a В Подляском воеводстве – данные на 31 VII, в Гродненской области – данные на 31 XII. b Данные касаются объектов имеющих 10 и более мест для ночлега. c В Подляском воеводстве данные касаются проданной продукции, в Гродненской области – произведённой. d Данные касаются хозяйственных субъектов, в которых число работающих превышает 9 человек.

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

ГЕОГРАФИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
	w stopniach, minutach i sekundach в градусах, минутах и секундах		
Najdalej wysunięte punkty granicy miasta:			Координаты крайних точек границ города:
na północ (szerokość geograficzna północna)	53°11'19"	53°44'00"	на севере (северная географическая широта)
na południe (szerokość geograficzna północna)	53°04'00"	53°35'56"	на юге (северная географическая широта)
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	23°03'57"	23°42'41"	на западе (восточная географическая долгота)
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	23°14'50"	23°59'08"	на востоке (восточная географическая долгота)

ROZCIĄGŁOŚĆ

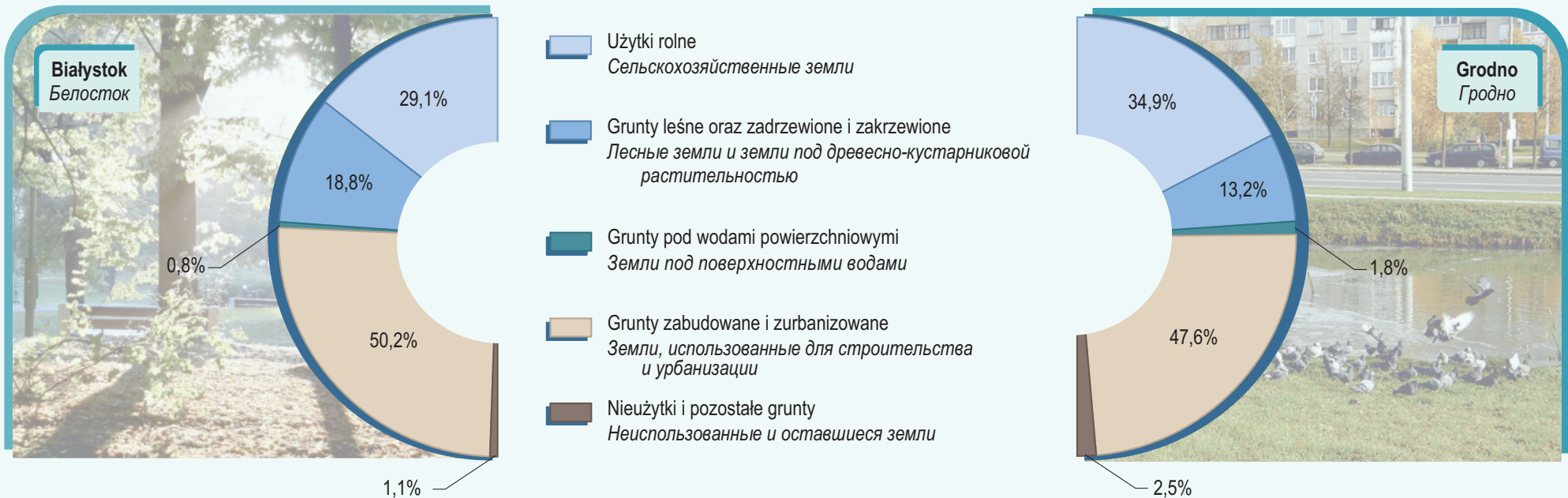
ПРОТЯЖЁННОСТЬ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
	w km км		
Z północy na południe	13	18	С севера на юг
Z zachodu na wschód	12	18	С запада на восток

WARUNKI ATMOSFERYCZNE W 2013 R.
 АТМОСФЕРНЫЕ УСЛОВИЯ В 2013 ГОДУ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Średnia temperatura powietrza w °C	7,6	7,8	Средняя температура воздуха, градусов по Цельсию
Roczna suma opadów w mm	704	587	Годовая сумма осадков, мм
Średnia prędkość wiatru w m/s	2,5	3,4	Средняя скорость ветра, м/с
Usłonecznienie w h	1708	1912	Инсоляция (количество солнечного света), часов

Kierunki wykorzystania powierzchni miasta w 2013 r. (stan w dniu 1 I)
 Направления использования земель в 2013 году (данные на 1 I)

POWIERZCHNIA MIASTA I KIERUNKI JEJ WYKORZYSTANIA W 2013 R. (stan w dniu 1 I)
ГОРОДСКАЯ ЗОНА И НАПРАВЛЕНИЯ ЕЁ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В 2013 ГОДУ (данные на 1 I)

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
	w km ² км ²		
Powierzchnia ogólna	102,1	142,0	Общая площадь
w tym:			в том числе:
Użytki rolne	30,1	49,6	Сельскохозяйственные земли
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	19,3	18,8	Лесные земли и земли под древесно-кустарниковой растительностью
Grunty pod wodami powierzchniowymi	0,8	2,6	Земли под поверхностными водами
Grunty zabudowane i zurbanizowane	50,8	67,5	Земли, использованные для строительства и урбанизации
Nieuzytki	0,6	3,5	Неиспользованные земли

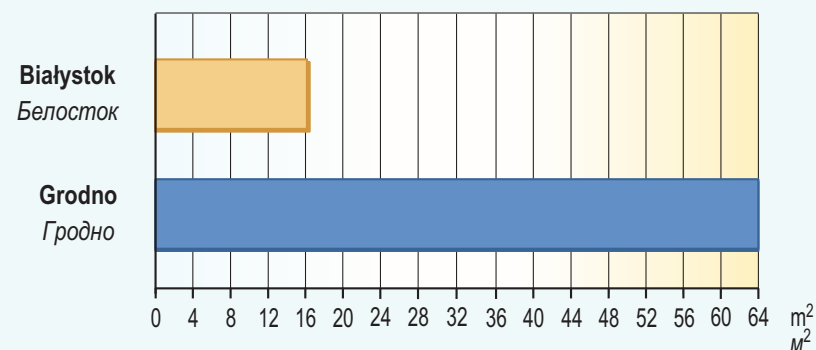
GRUNTY LEŚNE W 2013 R. (stan w dniu 31 XII)
ЛЕСНОЙ ФОНД В 2013 ГОДУ (данные на 31 XII)

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Powierzchnia gruntów leśnych w ha	1854	1553	Общая площадь лесного фонда, га
w tym lasy	1809	1499	в том числе покрытая лесом
Lesistość w %	17,7	10,7	Лесистость территории, процентов

TERENY ZIELENI MIEJSKIEJ OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ W 2013 R. (stan w dniu 31 XII)

ЗЕЛЁНЫЕ ГОРОДСКИЕ ТЕРРИТОРИИ, ОБЩЕДОСТУПНЫЕ И ОБЛАГОРОЖЕННЫЕ В 2013 ГОДУ (данные на 31 XII)

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Ogółem			Всего
w hektarach	475	2104	гектаров
w % powierzchni ogólnej miasta	4,7	14,8	к общей площади города, процентов
Tereny zieleni ogólnodostępnej w ha w tym parki spacerowo- -wypoczynkowe	98	649	Зелёные территории общедоступные, га в том числе парки для прогулок и отдыха
Tereny zieleni osiedlowej w ha	377	383	Зелёные территории, облагороженные в жилых районах города, га

Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej i osiedlowej
na 1 mieszkańca w 2013 r. (stan w dniu 31 XII)Зелёные городские территории, общедоступные
и облагороженные на 1 жителя в 2013 году (данные на 31 XII)

ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA ŚRODOWISKA W 2013 R.

ЗАГРЯЗНЕНИЕ И ОХРАНА ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ В 2013 ГОДУ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Zużycie wody w hm ³	14,0	54,1	Использование воды, млн. м ³
w tym na potrzeby:			в том числе на нужды:
przemysłu	1,3	33,4	производственные
ludności	12,7 ^a	20,7	хозяйственно-питьевые
Ścieki (przemysłowe i komunalne) odprowadzone ^b w hm ³	13,1	48,7	Отведение сточных вод (промышленных и коммунальных) ^b , млн. м ³
w tym oczyszczane	13,1	48,7	в том числе нормативно-очищенных

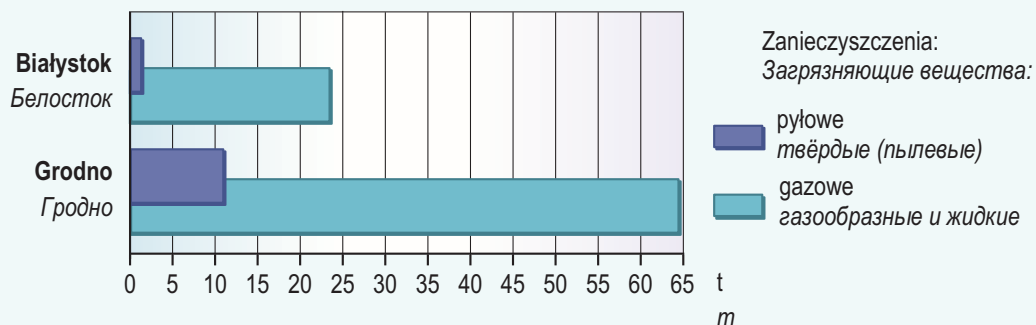
a Z sieci wodociągowej. b W Białymstoku – do wód lub do ziemi, w Grodnie – do obiektów wodnych.

a Из сети водоснабжения. b В г. Белостоке – в воды или наземь, в г. Гродно – в водные объекты.

ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA ŚRODOWISKA W 2013 R. (dok.)

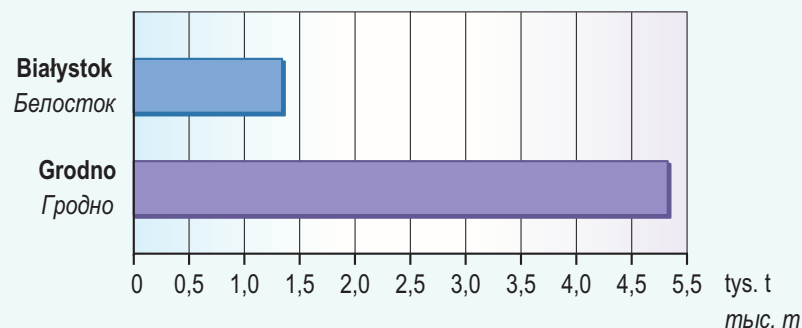
ЗАГРЯЗНЕНИЕ И ОХРАНА ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ В 2013 ГОДУ (окончание)

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:			Выбросы в атмосферный воздух загрязняющих веществ, отходящих от стационарных источников, тыс. т:
pyłowych	0,1	1,5	твёрдых (пылевых)
gazowych ^c	2,4	9,1	газообразных и жидких ^c
w tym:			в том числе:
dwutlenek siarki	0,7	0,4	диоксид серы
tlenek węgla	0,4	2,0	оксид углерода
tlenki azotu (w przeliczeniu na dwutlenek azotu)	1,2	2,5	оксиды азота (в пересчёте на диоксид азота)
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych:			Уловлено загрязняющих атмосферный воздух веществ в % к общему объёму загрязняющих веществ, отходящих от стационарных источников:
pyłowych	99,4	96,8	твёрдых (пылевых)
gazowych ^c	28,2	69,2	газообразных и жидких ^c
Odpady ^d wytworzone w ciągu roku w tys. t	151,0	751,5	Образовалось отходов ^d за год, тыс. т

Emisja zanieczyszczeń powietrza^c z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km² w 2013 r.Выбросы в атмосферный воздух загрязняющих веществ^c, отходящих от стационарных источников на 1 км² в 2013 году

c Bez dwutlenku węgla. d Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

c Без диоксида углерода. d С исключением коммунальных отходов.

Odpady^d wytworzone w ciągu roku na 1 km² w 2013 r.Образовалось отходов^d за год на 1 км² в 2013 году

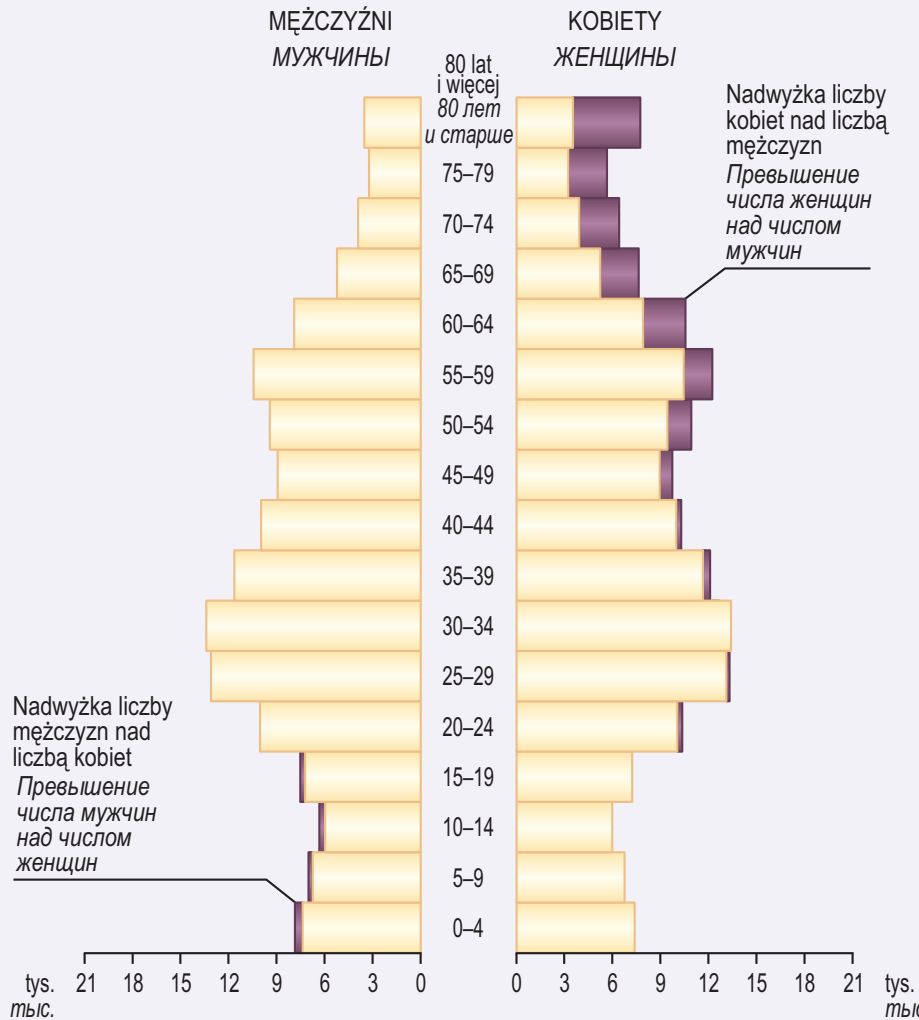
ПОДСТАВОВЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЛУДНОЌИ В 2013 Р. (стан в днiу 31 XII)
ОСНОВНАЯ ИНФОРМАЦИЯ О НАСЕЛЕНИИ В 2013 ГОДУ (данные на 31 XII)

	Бiалысток Белосток	Гродно Гродно	
Луднось огółем	295282	356557	Общая численность населения
мужчыни	138645	162011	мужчины
kobiety	156637	194546	женщины
Kobiety na 100 мужчызн	113	120	Число женщин на 100 мужчин
Луднось на 1 км ² powierzchni ogółnej	2891	2511	Плотность населения на 1 км ²
W % ogółem – луднось в wieku ^a :			В процентах к общей численности – население в возрасте ^a :
przedprodukcyjnym	16,9	17,5	моложе трудоспособного
produkcyjnym	65,0	64,1	трудоспособном
poprodukcyjnym	18,1	18,4	старше трудоспособного
Луднось в wieku nieprodukcyjnym na 100 osóб в wieku produkcyjnym ^a	53,8	56,0	Население нетрудоспособного возраста на 100 человек трудоспособного возраста ^a
Mediana wieku (wiek srodkowy)	39,0	33,9	Медиана возраста
мужчыни	36,9	32,0	мужчины
kobiety	41,1	35,8	женщины

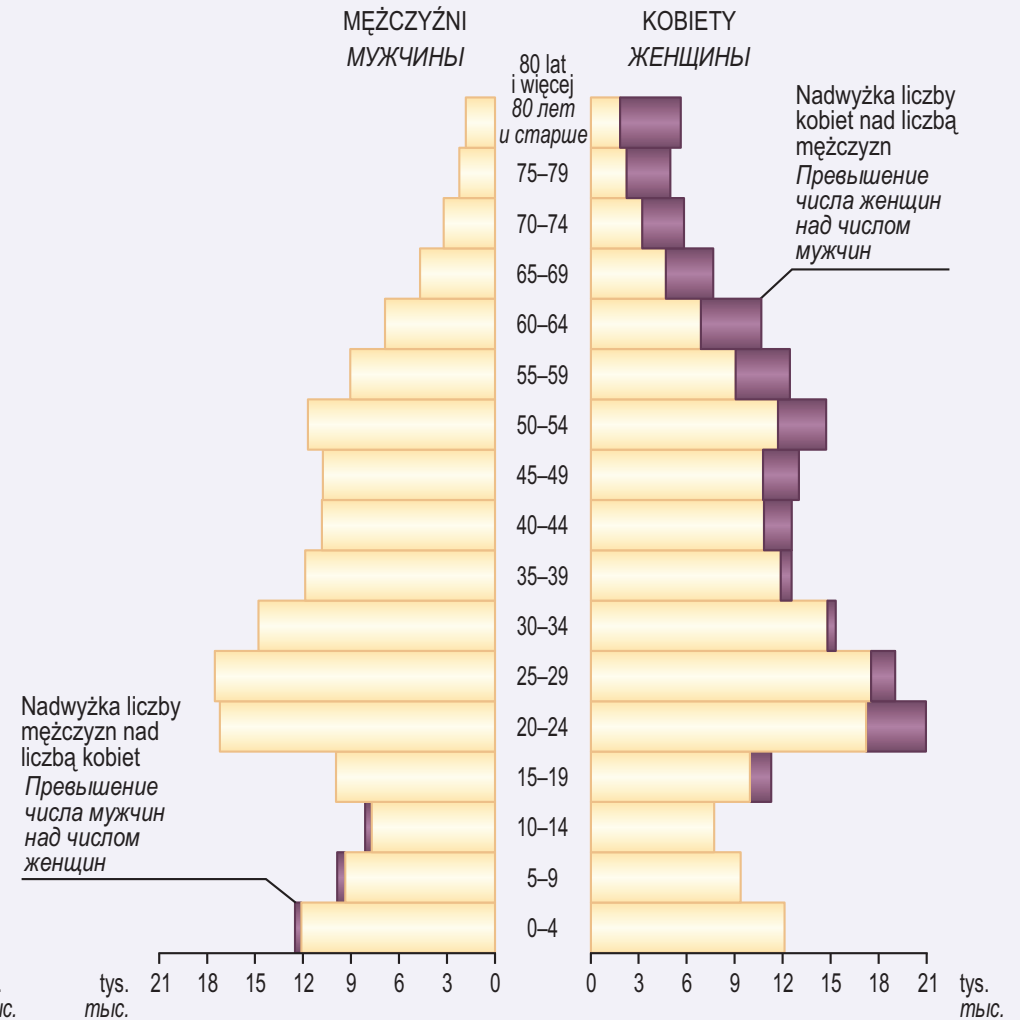
^a Луднось в wieku produkcyjnym в Бiалымстoku oznacza мужчызн в wieku 18–64 lata oraz kobiety в wieku 18–59 lat, в Гродне – мужчызн в wieku 16–59 lat oraz kobiety в wieku 16–54 lata.

^a Население в трудоспособном возрасте в г. Белостоке считается: мужчины – в возрасте 18–64 года, женщины – в возрасте 18–59 лет, в г. Гродно считается: мужчины – в возрасте 16–59 лет, женщины – в возрасте 16–54 года.

**Ludność według płci i wieku
w Białymstoku w 2013 r.** (stan w dniu 31 XII)
*Возрастно-половая структура населения
в г. Белостоке в 2013 году (данные на 31 XII)*

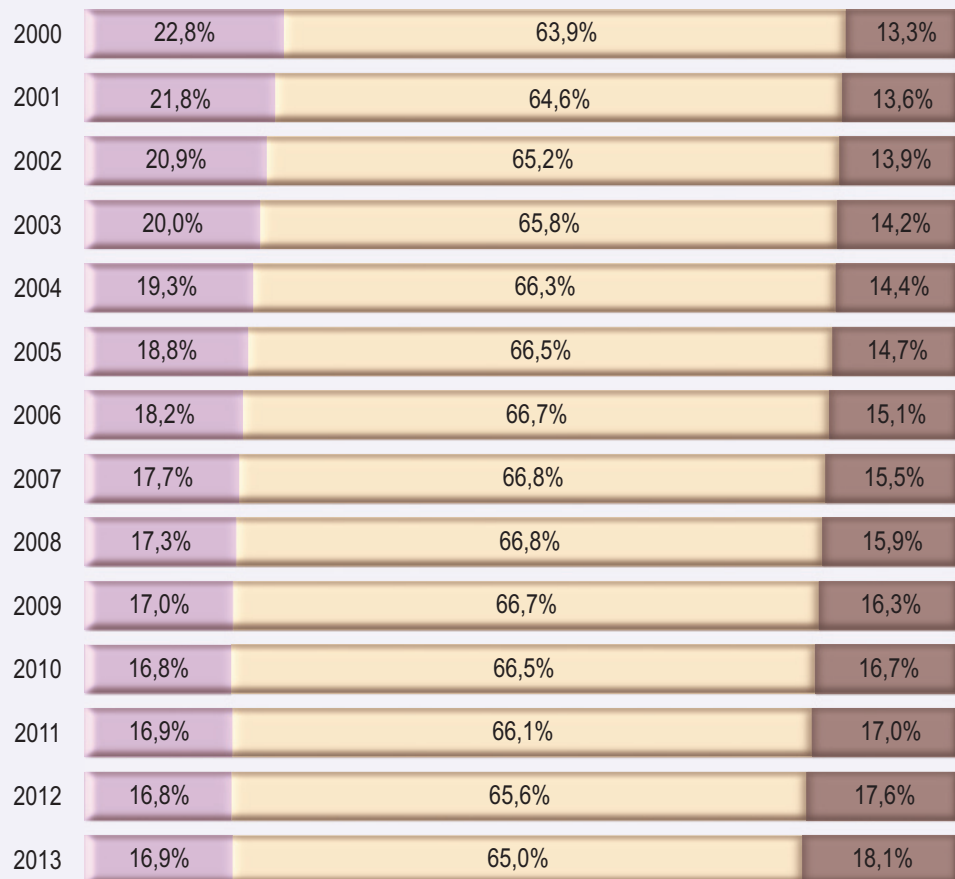

**Ludność według płci i wieku
w Grodnie w 2013 r.** (stan w dniu 31 XII)
*Возрастно-половая структура населения
в г. Гродно в 2013 году (данные на 31 XII)*

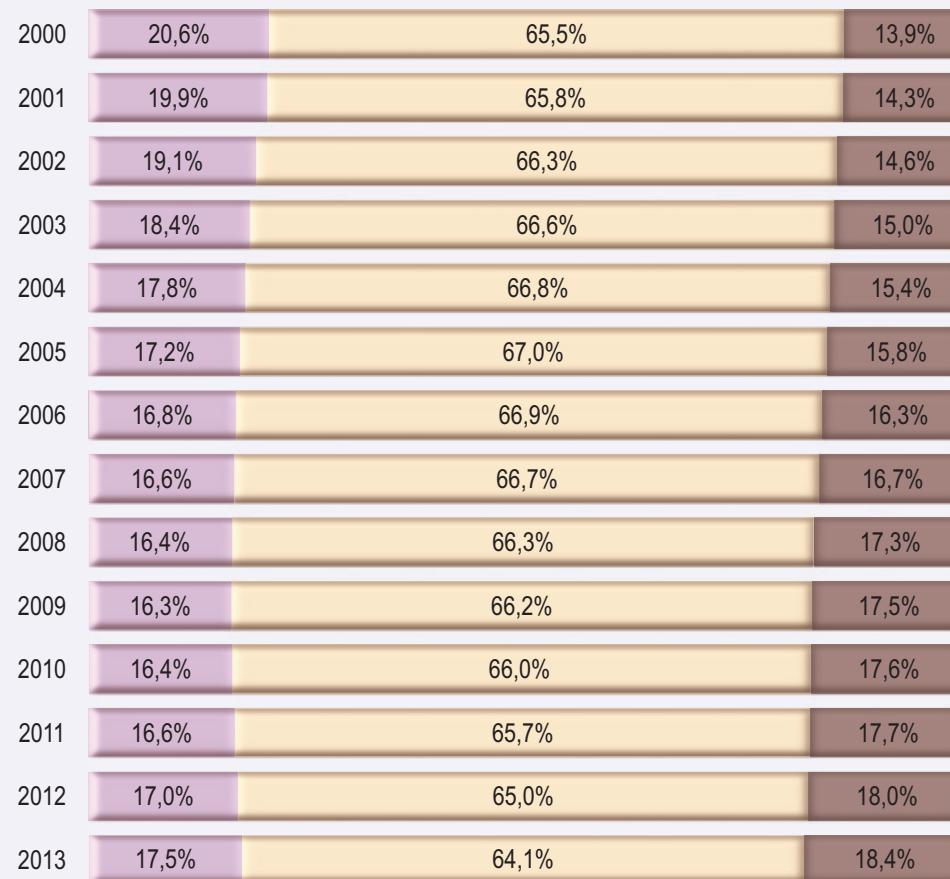
Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Białymstoku (stan w dniu 31 XII)

Структура населения по основным возрастным группам в г. Белостоке (данные на 31 XII)

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Grodnie (stan w dniu 31 XII)

Структура населения по основным возрастным группам в г. Гродно (данные на 31 XII)

Wiek:
Возраст:

przedprodukcyjny^a – моложе трудоспособного^a

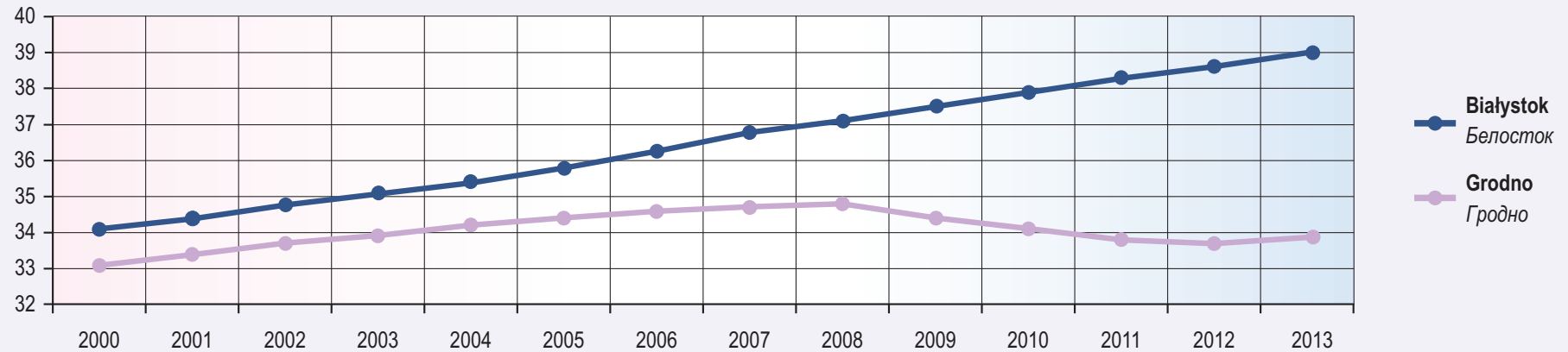
produkcyjny^b – трудоспособный^b

poprodukcyjny^c – старше трудоспособного^c

^a W Białymstoku – ludność w wieku 0–17 lat, w Grodnie – ludność w wieku 0–15 lat. ^b W Białymstoku – mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat; w Grodnie – mężczyźni w wieku 16–59 lat, kobiety w wieku 16–54 lata; ^c W Białymstoku – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety w wieku 60 lat i więcej; w Grodnie – mężczyźni w wieku 60 lat i więcej, kobiety w wieku 55 lat i więcej.

^a В г. Белостоке – население в возрасте 0–17 лет, в г. Гродно – население в возрасте 0–15 лет. ^b В г. Белостоке – мужчины в возрасте 18–64 года, женщины в возрасте 18–59 лет; в г. Гродно – мужчины в возрасте 16–59 лет, женщины в возрасте 16–54 года. ^c В г. Белостоке – мужчины в возрасте 65 лет и старше, женщины в возрасте 60 лет и старше; в г. Гродно – мужчины в возрасте 60 лет и старше, женщины в возрасте 55 лет и старше.

Mediana wieku ludności (stan w dniu 31 XII)
 Медиана возраста (данные на 31 XII)

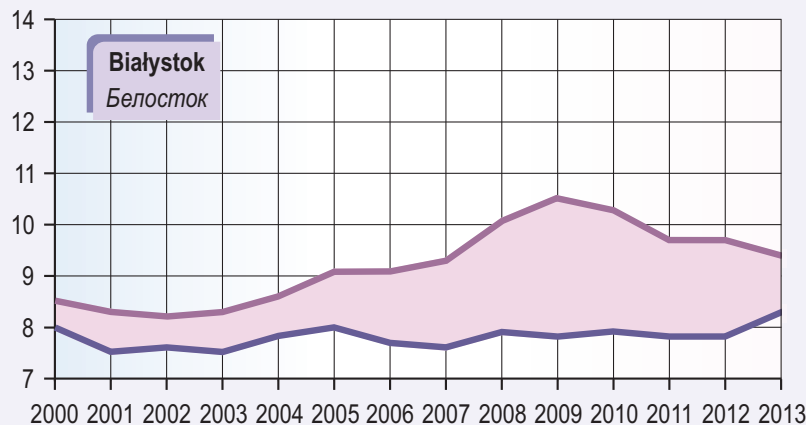
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2013 R.

ЕСТЕСТВЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ НАСЕЛЕНИЯ В 2013 ГОДУ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Małżeństwa: w liczbach bezwzględnych	1367	3393	Число браков: всего на 1000 человек населения
na 1000 ludności	4,6	9,6	
Rozwody: w liczbach bezwzględnych	713	1342	Число разводов: всего на 1000 человек населения
na 1000 ludności	2,4	3,8	
Urodzenia żywe: w liczbach bezwzględnych	2783	4862	Число родившихся живыми: всего, человек на 1000 человек населения
na 1000 ludności	9,4	13,7	
Zgony: w liczbach bezwzględnych	2450	2987	Число умерших: всего, человек на 1000 человек населения в том числе умершие в возрасте до 1 года: всего, человек на 1000 родившихся живыми
na 1000 ludności	8,3	8,4	
w tym niemowląt: w liczbach bezwzględnych	10	16	
na 1000 urodzeń żywych	3,6	3,3	
Przyrost naturalny: w liczbach bezwzględnych	333	1875	Естественный прирост: всего, человек на 1000 человек населения
na 1000 ludności	1,1	5,3	

Urodzenia żywe i zgony na 1000 ludności

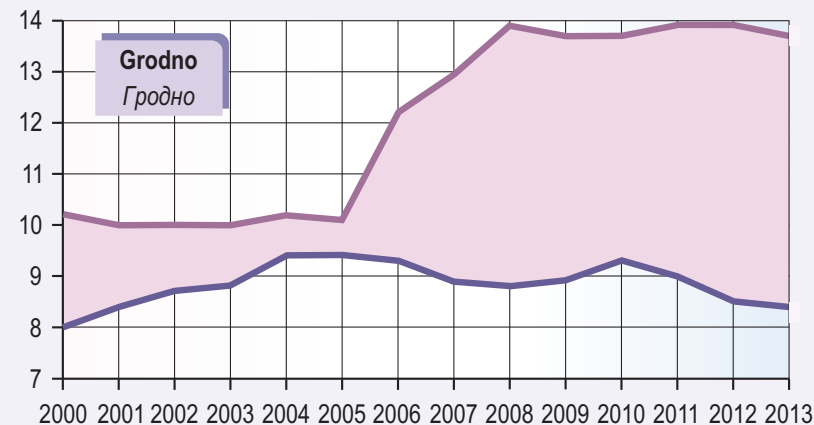
Рождаемость и смертность на 1000 человек населения

Urodzenia żywe
Число родившихся живыми

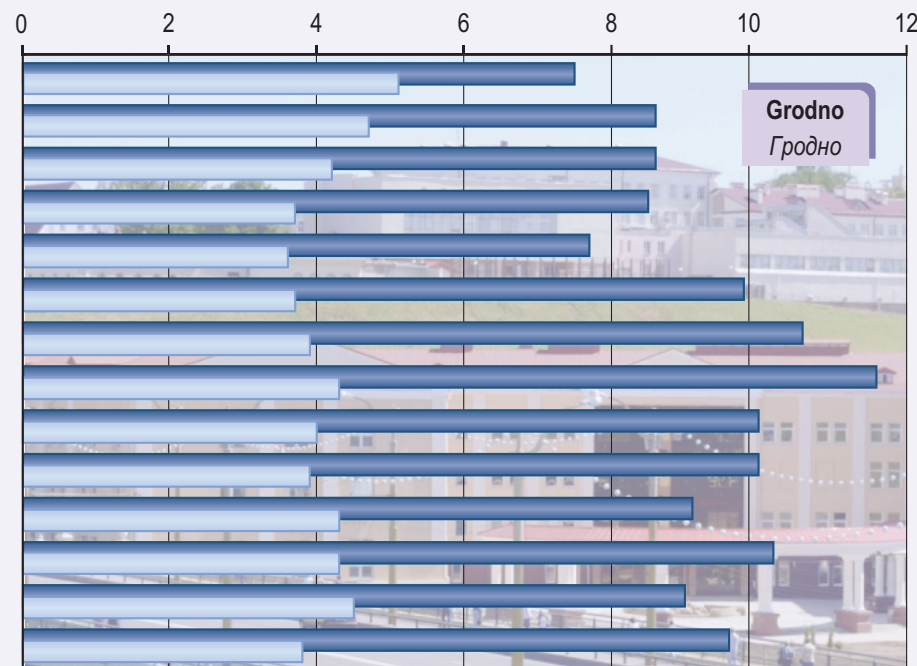
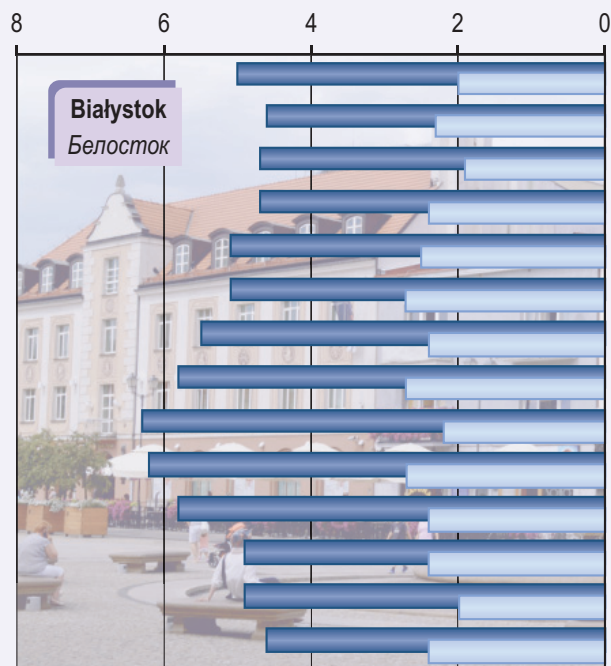
Zgony
Число умерших

Przyrost naturalny (dodatni)
Естественный прирост населения (положительный)

Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności

Браки и разводы на 1000 человек населения

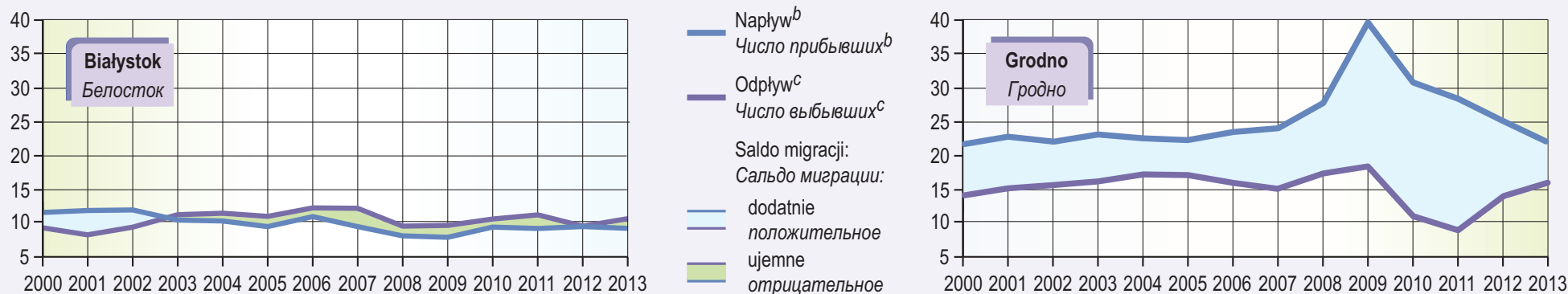
Małżeństwa
Число браков

Rozwody
Число разводов

MIGRACJE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY W 2013 R.

МИГРАЦИЯ НАСЕЛЕНИЯ НА ПОСТОЯННОЕ МЕСТО ЖИТЕЛЬСТВА В 2013 ГОДУ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Migracje wewnętrzne ^a :			Внутренняя миграция ^a :
napływ ^b	2622	7049	число прибывших, человек ^b
odpływ ^c	2732	5218	число выбывших, человек ^c
Migracje zagraniczne:			Международная миграция:
imigranci	78	832	иммигранты
emigranci	247	466	эмигранты
Saldo migracji:			Сальдо миграции:
w liczbach bezwzględnych	-279	2197	всего, человек
wewnętrznych ^a	-110	1831	внутренней ^a
zagranicznych	-169	366	международной
na 1000 ludności	-1,0	6,2	на 1000 человек населения
wewnętrznych ^a	-0,4	5,2	внутренней ^a
zagranicznych	-0,6	1,0	международной

Migracje wewnętrzne^a i zagraniczne na pobyt stały na 1000 ludnościВнутренняя^a и международная миграция на постоянное место жительства на 1000 человек населения

a Dane dotyczą przemieszczeń ludności na terenie danego kraju. b Zameldowania. c Wymeldowania.

a Данные касаются перемещения населения на территории данной страны. b Регистрация прибытия. c Регистрация убытия.

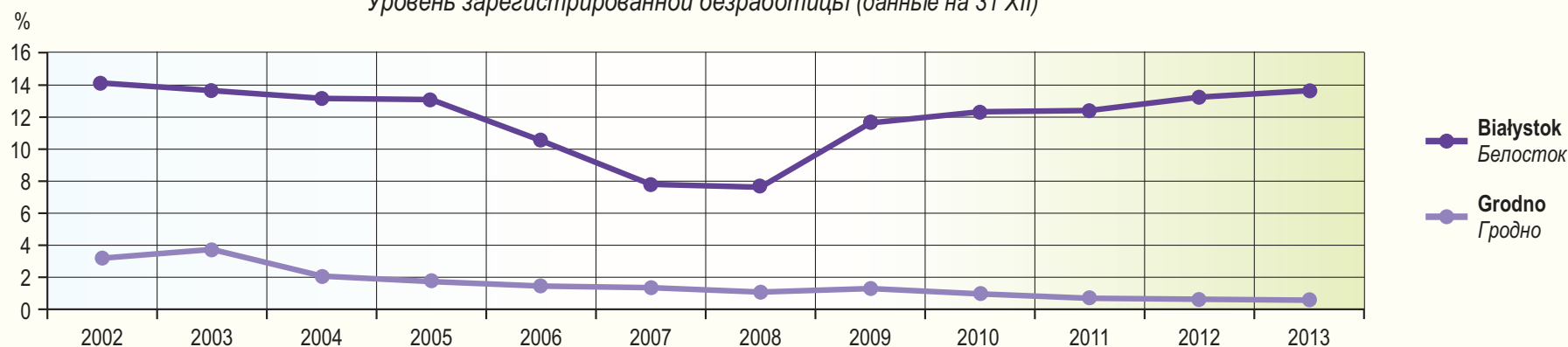
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, OFERTY PRACY I STOPA BEZROBOCIA W 2013 R. (stan w dniu 31 XII)

ЗАРЕГИСТРИРОВАННЫЕ БЕЗРАБОТНЫЕ, ЧИСЛО СВОБОДНЫХ РАБОЧИХ МЕСТ И УРОВЕНЬ БЕЗРАБОТИЦЫ В 2013 ГОДУ (данные на 31 XII)

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Bezrobotni zarejestrowani	17234	1015	Зарегистрированные безработные, человек
mężczyźni	9469	634	мужчины
kobiety	7765	381	женщины
W % ogółu bezrobotnych:			В % к итогу безработных:
osoby w wieku:			возрастная группа:
24 lata i mniej	12,1	20,8	24 года и моложе
25–34 lata	29,7	22,6	25–34 года
35–44 lata	20,3	21,7	35–44 года
osoby z wykształceniem:			имеют образование:
wyższym	20,7	19,2	высшее
policealnym i średnim zawodowym	23,0	32,5	среднее специальное и профессионально-техническое
średnim ogólnokształcącym	11,7	40,5	общее среднее
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	44,5	1,0	без работы более 1 года
Oferty pracy	119	1728	Число свободных рабочих мест
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	145	0,6	Безработных на 1 заявленную вакансию
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,7	0,6	Уровень зарегистрированной безработицы, процентов

Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII)

Уровень зарегистрированной безработицы (данные на 31 XII)

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE W 2013 R.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ В 2013 ГОДУ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Pożary	567	113	Количество пожаров
Wypadki drogowe	170	113	Дорожно-транспортные происшествия
Ofiary wypadków	224	122	Жертвы несчастных случаев
śmiertelne	10	6	со смертельным исходом
ranni	214	116	раненые
Kolizje drogowe	4431	3688	Аварии на дорогах

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA W 2013 R.

КОММУНАЛЬНАЯ ИНФРАСТРУКТУРА В 2013 ГОДУ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Energia elektryczna			Электроэнергия
Zużycie w gospodarstwach domowych:			Отпущено населению:
w GWh	181,3	189,6	млн. кВтч
na 1 mieszkańca w kWh	614,8	534,8	на 1 жителя, кВтч
Gaz sieciowy			Газ из сети
Sieć (stan w dniu 31 XII) w km	522,4	815,0	Сеть (данные на 31 XII), км
Zużycie w gospodarstwach domowych w hm ³	29,9	40,1	Отпущено населению, млн. м ³
Odpady komunalne, nieczystości ciekłe^a			Коммунальные отходы, жидкие нечистоты^a
Zebrane odpady komunalne zmieszane w tys. t	65,8	176,2	Собранные коммунальные отходы смешанные, тыс. т
w tym z gospodarstw domowych	52,7	124,5	в том числе из домашних хозяйств
Nieczystości ciekłe wywiezione ^b w dm ³	66,2	42,1	Жидкие нечистоты вывезенные ^b , тыс. м ³

^a W Grodnie – dane jednostek Zarządu Gospodarki Mieszkaniowo-Komunalnej Grodzieńskiego Obwodu Komitetu Wykonawczego. ^b Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a В г. Гродно – данные приведены по организациям Управления жилищно-коммунального хозяйства Гродненского областного исполнительного комитета. ^b Временно собранные в непроточные выгребные сборники.

ZASOBY MIESZKANIOWE W 2013 R. (stan w dniu 31 XII)
ЖИЛИЩНЫЙ ФОНД В 2013 ГОДУ (данные на 31 XII)

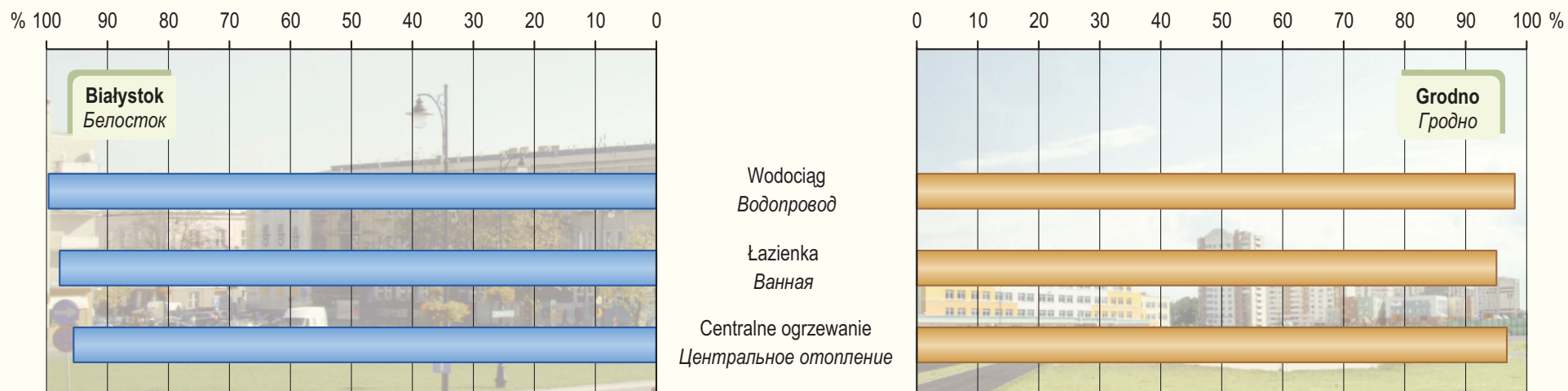
	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Mieszkania w tys.	122,6	122,7	Квартиры, тыс.
Przeciętna:			Средняя:
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	60,7	62,1	общая площадь 1 квартиры, м ²
liczba osób na 1 mieszkanie ^a	2,41	2,91	количество человек на 1 квартиру ^a

a Do przeliczeń przyjęto ogólną liczbę ludności i liczbę mieszkań według stanu w dniu 31 XII 2013 r.

a Рассчитано как отношение численности населения к числу квартир на 31 XII 2013 года.

Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w zasobach mieszkaniowych w 2013 r. (stan w dniu 31 XII)

Уровень благоустройства квартир в % к совокупности жилищного фонда в 2013 году (данные на 31 XII)

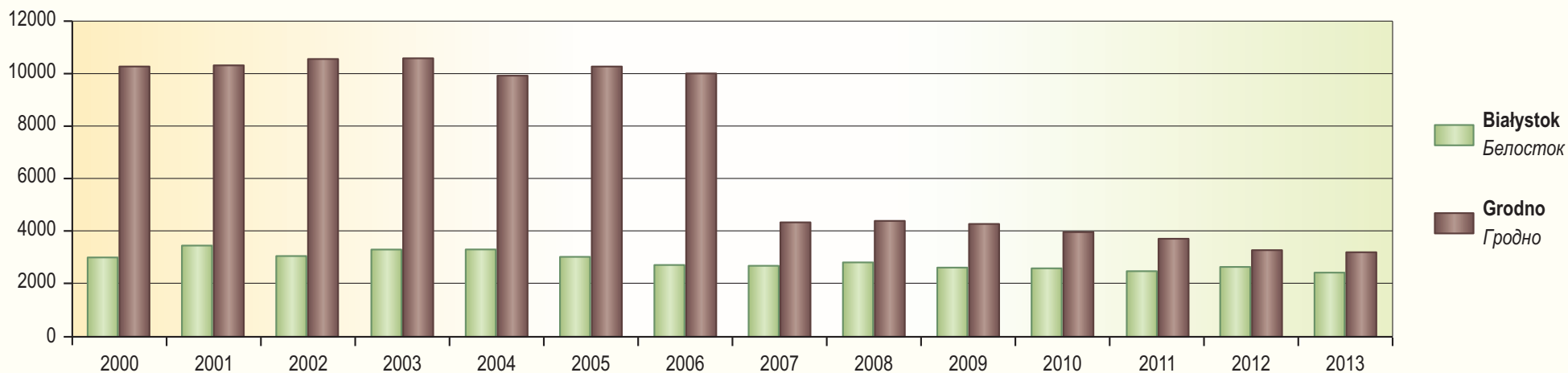

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W 2013 R.

КВАРТИРЫ ВВЕДЁННЫЕ В ДЕЙСТВИЕ В 2013 ГОДУ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Mieszkania	1574	3695	Квартиры, единиц
w tym indywidualne	172	300	в том числе индивидуальные
Mieszkania na 1000 ludności	5,3	10,4	Квартиры на 1000 человек населения
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	68,6	75,0	Средняя общая площадь 1 квартиры, м ²

Liczba ludności na 1 aptekę^a (stan w dniu 31 XII)
Количество человек населения на 1 аптеку^a (данные на 31 XII)

^a Dane nie obejmują aptek szpitalnych, które działają na potrzeby tych szpitali.

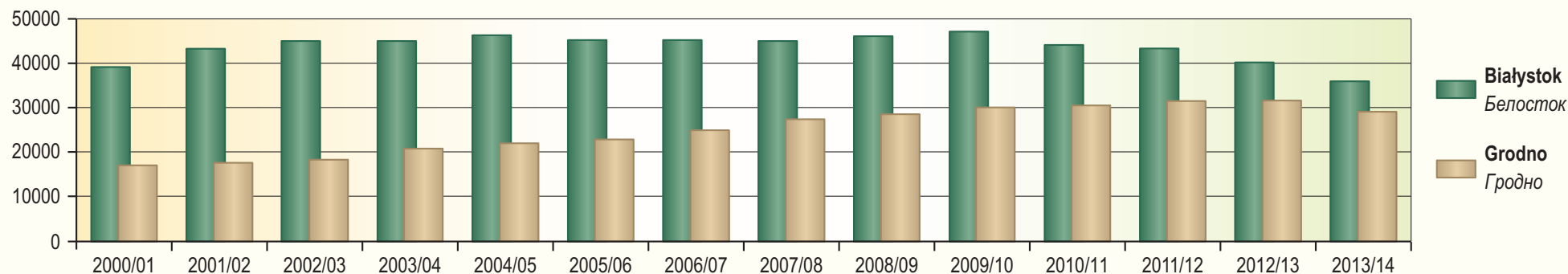
^a В данные не входят специализированные аптеки, которые действуют только для нужд больниц.

SZKOLNICTWO WYŻSZE W ROKU AKADEMICKIM 2013/14

ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ В 2013/14 УЧЕБНОМ ГОДУ

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Szkoły wyższe^a	11	3	Учреждения, обеспечивающие получение высшего образования^a
Studenci ogółem^{ab}	35977	29136	Численность студентов^{ab}, всего
z ogółem:			из них:
kobiety	21403	18687	женщин
studenci studiów stacjonarnych	23044	15366	студентов дневной формы обучения
Na 10 tys. ludności	1218	817	На 10000 человек населения
Absolwenci ogółem^b	10238	6015	Выпущено специалистов^b, всего
z ogółem:			из них:
kobiety	6964	4036	женщин
absolwenci studiów stacjonarnych	6354	2907	выпускников дневной формы обучения
Na 10 tys. ludności	347	169	На 10000 человек населения

Studenci^{ab}
Студенты^{ab}

a W Białymstoku – stan w dniu 30 XI, w Grodnie – stan na początku roku akademickiego. b Łącznie z cudzoziemcami.

a В г. Белостоке – данные на 30 XI, в г. Гродно – данные на начало учебного года. b Включая иностранцев.

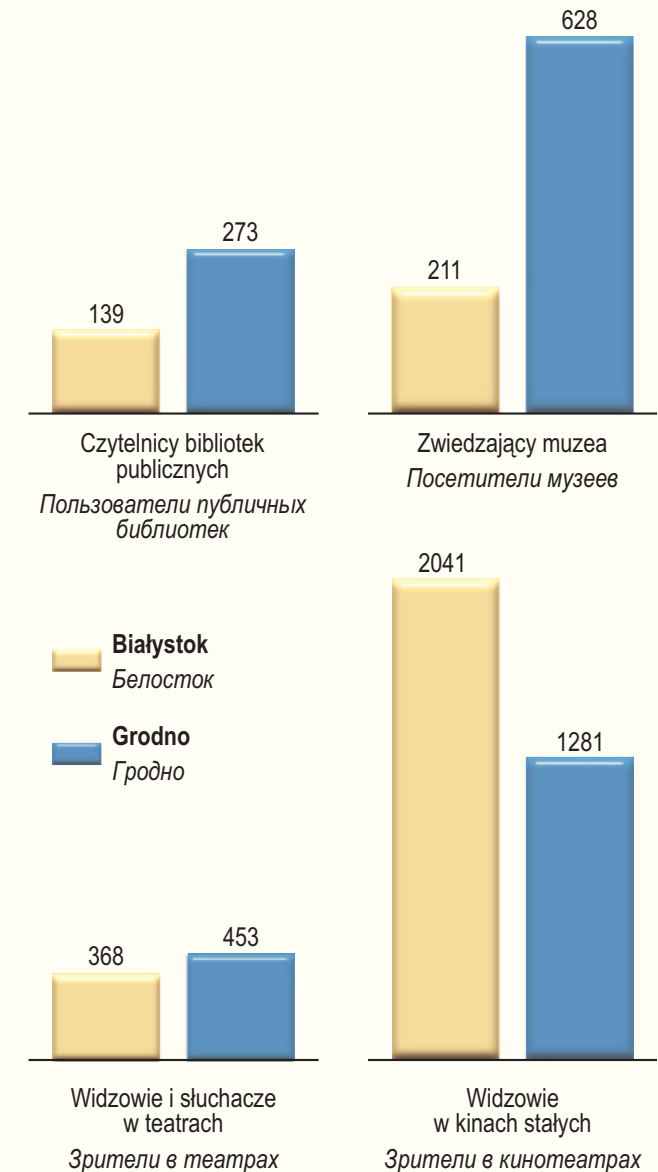
KULTURA W 2013 R. (stan w dniu 31 XII)

КУЛЬТУРА В 2013 ГОДУ (данные на 31 XII)

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Biblioteki publiczne^a	17	17	Публичные библиотеки^a
Liczba ludności na 1 bibliotekę	17370	20974	Количество человек населения на 1 библиотеку
Księgozbiór:			Библиотечный фонд:
w tysiącach woluminów	1050,8	1318,9	тысяч экземпляров
na 1000 ludności w wol.	3559	3699	на 1000 человек населения, экз.
Czytelnicy ^b w tys.	41,0	97,2	Пользователи библиотек ^b , тыс. человек
Wypożyczenia księgozbioru ^b :			Выдано книг и журналов ^b :
w tysiącach woluminów	755,6	2018,0	тысяч экземпляров
na 1 czytelnika w wol.	19	21	на 1 пользователя библиотек, экз.
na 1000 ludności w wol.	2562	5692	на 1000 человек населения, экз.
Muzea^c	6	3	Музеи^c
Muzealia w tys.	130,9	255,0	Число музейных предметов основного фонда, тыс.
Zwiedzający ^b w tys.	62,1	222,7	Посетители музеев ^b , тыс.
Teatry	3	2	Театры
Przedstawienia i koncerty ^b	1038	827	Спектакли и концерты ^b
Widzowie i słuchacze ^b w tys.	108,6	160,7	Зрители ^b , тыс.
Opery i filharmonie	2	1	Оперы и филармонии
Przedstawienia i koncerty ^b	350	863	Спектакли и концерты ^b
Widzowie i słuchacze ^b w tys.	128,3	288,2	Зрители ^b , тыс.
Kina stałe	3	4	Кинотеатры
Seanse ^b w tys.	28,2	7,1	Сеансы ^b , тыс.
Widzowie ^b :			Зрители ^b :
w tysiącach	602,1	454,3	тысяч
na 1 seans	21	64	на 1 киносеанс
na 1 kino	200684	113565	на 1 кинотеатр

a Łącznie z filiami. b W ciągu roku. c W Białymstoku – łącznie z oddziałami.

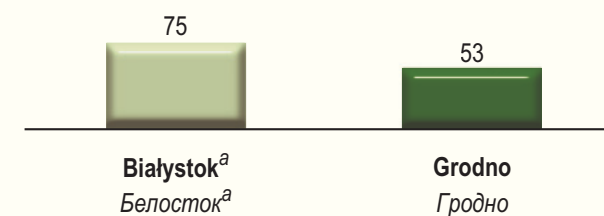
a Совместно с филиалами. b В течение года. c В г. Белостоке – совместно с отделами.

Korzystający z wybranych placówek kultury
na 1000 ludności w 2013 r.Пользователи выбранных учреждений культуры
на 1000 человек населения в 2013 году

TURYSTYKA W 2013 R.

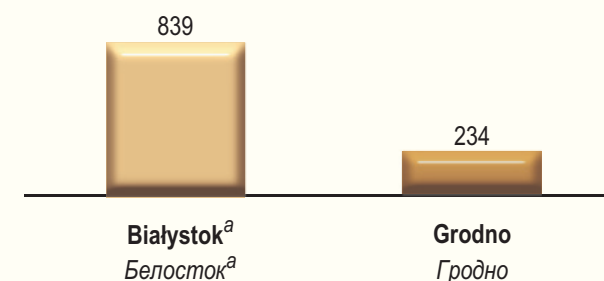
ТУРИЗМ В 2013 ГОДУ

	Białystok ^a Белосток ^a	Grodno Гродно	
Obiekty noclegowe turystyki ^b	27	22	Туристические объекты для размещения на ночлег ^b
w tym hotele	12	12	в том числе гостиницы
Miejsca noclegowe ^b	2225	1897	Места для ночлега ^b
w tym w hotelach	1582	925	в том числе в гостиницах
Korzystający z noclegów w tys.	247,5	83,1	Пользующиеся ночлегами, тыс. человек
w tym w hotelach	170,1	64,9	в том числе в гостиницах
Udzielone noclegi w tys.	330,2	276,3	Предоставленные ночлеги, тыс.
w tym w hotelach	221,2	124,6	в том числе в гостиницах
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	41,0	39,9	Степень использования мест для ночлега, процентов
w tym w hotelach	38,8	36,9	в том числе в гостиницах
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej w tys.	98,2	21,7	Иностранные туристы, пользующиеся объектами для размещения на ночлег, тыс. человек
w tym w hotelach	77,4	19,9	в том числе в гостиницах
Noclegi udzielone turystom zagranicznym w tys.	125,5	62,0	Ночлеги, предоставленные иностранным туристам, тыс.
w tym w hotelach	96,6	44,6	в том числе в гостиницах

Miejsca noclegowe^b na 10 tys. ludności w 2013 r.Места для ночлега^b на 10000 человек населения в 2013 году

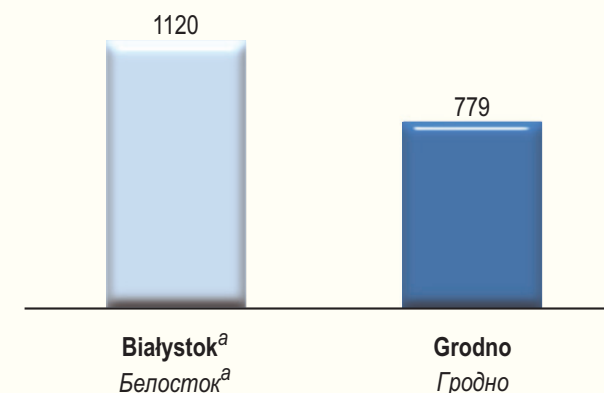
Korzystający z noclegów na 1000 ludności w 2013 r.

Пользующиеся ночлегами на 1000 человек населения в 2013 году

Udzielone noclegi na 1000 ludności w 2013 r.

Предоставленные ночлеги на 1000 человек населения в 2013 году

^a Dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b W Białymstoku – stan w dniu 31 VII, w Grodnie – stan w dniu 31 XII.

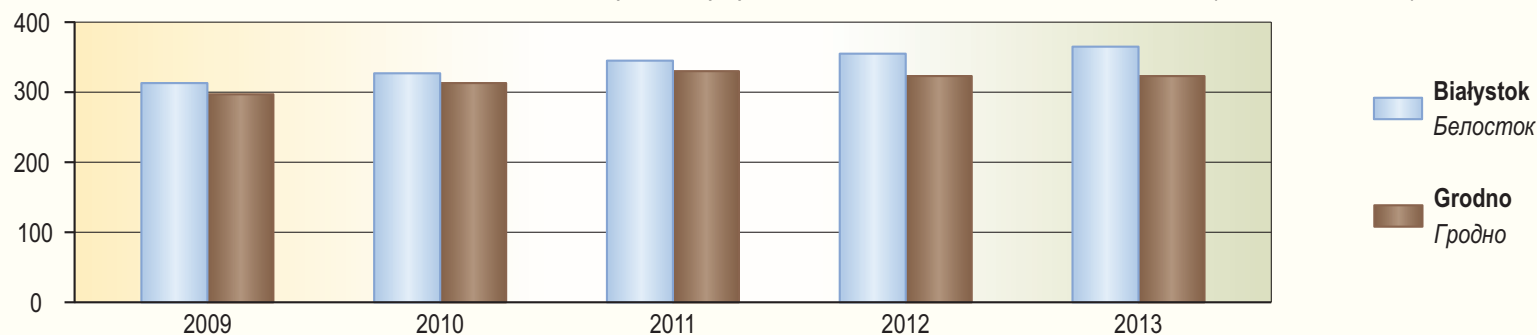
^a Данные касаются объектов имеющих 10 и более мест для ночлега. ^b В г. Белостоке – данные на 31 VII, в г. Гродно – данные на 31 XII.

TRANSPORT W 2013 R. (stan w dniu 31 XII)
ТРАНСПОРТ В 2013 ГОДУ (данные на 31 XII)

	Białystok Белосток	Grodno Гродно	
Komunikacja miejska^a			Городской транспорт^a
Długość linii komunikacyjnych w km:			Длина маршрутов городского транспорта, км:
autobusowych	492	718	автобусных
trolejbusowych ^b	–	42	троллейбусных ^b
Tabor w szt.: autobusy	198	170	Автобусов и троллейбусов в парках, шт.: автобусы
trolejbusy	–	151	троллейбусы
Pojazdy samochodowe zarejestrowane			Автомобильные транспортные средства зарегистрированные
Samochody osobowe: w tysiącach sztuk	107,8	115,3	Легковые автомобили: тысяч штук
na 1000 ludności w szt.	365	323	на 1000 человек населения, шт.
Autobusy w tys. szt.	0,8	1,7	Автобусы, тыс. шт.
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe w tys. szt.	20,7	14,0	Грузовые автомобильные транспортные средства и тракторы, тыс. шт.
Motocykle w tys. szt.	4,9	7,5	Мотоциклы, тыс. шт.

Samochody osobowe zarejestrowane na 1000 ludności (stan w dniu 31 XII)

Легковые автомобили зарегистрированные на 1000 человек населения (данные на 31 XII)

a W Białymstoku – dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Liczona podwójnie.

a В г. Белостоке – данные касаются предприятий и организаций городского транспорта, в которых число работающих превышает 9 человек. b В двухкратном исчислении.

Wydawca
URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU
15-959 BIAŁYSTOK, UL. KRAKOWSKA 13

Dyrektor
EWA KAMIŃSKA-GAWRYLUK

Opracowanie publikacji
ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W BIAŁYMSTOKU
PRZY WSPÓŁPRACY
GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO
OBWODU GRODZIĘNSKIEGO

Redakcja, opracowanie graficzne i skład komputerowy
PODLASKI OŚRODEK BADAŃ REGIONALNYCH
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W BIAŁYMSTOKU

Tłumaczenie
INA ŁAPIŃSKA

Projekt okładki
MARZENA BYLIŃSKA

Zdjęcia
MARZENA BYLIŃSKA, SYLWIA MONIKA JASIŃSKA,
INA ŁAPIŃSKA

Druk i oprawa
URZĄD STATYSTYCZNY W OLSZTYNIE
10-950 OLSZTYN, UL. KOŚCIUSZKI 78/82

Издатель
СТАТИСТИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В БЕЛОСТОКЕ
15-959 БЕЛОСТОК, УЛ. КРАКОВСКА 13

Директор
ЭВА КАМИНЬСКА-ГАВРЫЛЮК

Подготовка публикации
КОЛЛЕКТИВ РАБОТНИКОВ
СТАТИСТИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ В БЕЛОСТОКЕ
ПРИ СОТРУДНИЧЕСТВЕ
С ГЛАВНЫМ СТАТИСТИЧЕСКИМ УПРАВЛЕНИЕМ
ГРОДНЕНСКОЙ ОБЛАСТИ

Редакция, графическая обработка и компьютерный набор
ПОДЛЯСКИЙ ЦЕНТР РЕГИОНАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СТАТИСТИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ В БЕЛОСТОКЕ

Перевод
ИННА ЛАПИНЬСКА

Проект обложки
МАЖЕНА БЫЛИНЬСКА

Фото
МАЖЕНА БЫЛИНЬСКА, СИЛЬВИЯ МОНИКА ЯСИНЬСКА,
ИННА ЛАПИНЬСКА

Печать и переплёт
СТАТИСТИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В ОЛЬШТЫНЕ
10-950 ОЛЬШТЫН, УЛ. КОСТЮШКИ 78/82

